

De Eendrachtstraat 1913 - 1983

Een stukje geschiedenis uit Wormer

door

Wim Wezel

De Eendrachtstraat 1913 - 1983

Een stukje geschiedenis uit Wormer

door

Wim Wezel

**Uitgave : Woningbouwvereniging „Wormer”
januari 1985**

VOORWOORD

Vervanging van woningen.

Het is zo'n korte zin voor zo'n omvangrijk gebeuren. Vooral als het gaat om een dorpsdeel, dat alleen al door de straatnaam verbonden aan een fabriek (de papierfabriek "De Eendracht"), die ook reeds gesloopt is, zoveel herinneringen oproept, namelijk

DE EENDRACHTSTRAAT

Hoeveel lief en leed zal er in deze voormalige straat beleefd zijn. Als bestuur van de woningbouwvereniging Wormer kom je na bestudering van de oude, handgeschreven notulen tot het inzicht dat dit door de hoge bezettingsgraad van bewoning toch behoorlijk geweest moet zijn. Wij achten ons dan ook gelukkig met het voorstel van de heer W. Wezel om een deel van de geschiedenis van de voormalige straat vast te leggen.

Gaarne dragen wij dan ook de inhoud van dit boekje over de voormalige Eendrachtstraat op aan alle bewoners, die er wonen en gewoond hebben. Wij bedenken ons daarbij dat deze nieuwbouw slechts mogelijk werd, dankzij de medewerking van velen, maar het meest toch door de oorspronkelijke bewoners die bereid waren hun oude, vertrouwde huis te verlaten voor een nieuw huis.

Dat de bewoners nog jaren prettig mogen wonen in de nieuwe straat is de wens van het bestuur van de woningbouwvereniging.

HET BESTUUR

TER INLEIDING

Een krantenbericht van 9 november 1983 : "Kneusjes Eendrachtstraat wijken voor nieuwbouw. Halverwege deze maand gaat de sloper de uit 1912/1913 daterende huizen te lijf".

Naar aanleiding van dat bericht heb ik ons oude straatje weer eens opgezocht. De sloop was toen al in volle gang en er waren nogal wat belangstellenden, waaronder nog een paar oude-buurtgenoten. We beleefden soms weer gezamenlijke herinneringen aan die vroegere tijd, zoals de meestal gezellige sfeer in de straat, de voor die tijd nog goede, goedkope en vrij royale woningen. Voorts natuurlijk óók nog de namen van vroegere bewoners. Tijdens een wat latere ontmoeting met de heer A.C. van Esseveld, bleek, dat er bij de woningbouwvereniging Wormer geen tekeningen van de oude huizen meer te vinden waren. Wél was er nog het oude notulenboek vanaf 1912 aanwezig. Zo kwam het idee naar voren om iets uit de geschiedenis van de Eendrachtstraat vast te leggen, mede, omdat er tegenwoordig wel belangstelling bestaat voor een stukje streekgeschiedenis.

Dat oude notulenboek vormde reeds een prima basis! Het werkje beoogt natuurlijk niet de volledige geschiedenis van de straat weer te geven. Alleen al het feit, dat er in die 70 jaren bijna 200 verschillende gezinnen gewoond hebben, zegt al genoeg. Voor déze voormalige bewoners is dit werkje dus in hoofdzaak samengesteld.

Het was plezierig bij het samenstellen zoveel medewerking te mogen ondervinden. Hiervoor wil ik graag dank zeggen aan de medewerkers van woningbouwvereniging Wormer en aan het gemeentesecretarie van de gemeente Wormer. Verder aan Jan Vink voor het beschikbaar stellen van diverse foto's uit zijn verzameling en aan diegenen, die mij persoonlijk of telefonisch inlichtingen hebben verstrekt.

WIM WEZEL

Het uitklapblaadje achterin, verschaft een beter inzicht in de situatie van de straat met de huisnummering.

OVER VROEGER TIJDEN

De omgeving van Eendrachtstraat en Zaandammerstraat is in de loop der tijden ingrijpend gewijzigd. De situatie in vroeger jaren wordt in het boek van de heer C. Mol "UIT DE GESCHIEDENIS VAN WORMER" als volgt weergegeven:

Het Saerdammerpad aan de Westzijde van de Westerveersloot werd pas na de droogmaking van de Enge Wormer van meer betekenis, vooral toen in 1638 ook de bouw van de Schutsluis bij de Zaan was voltooid. Dit jaar hebben de Wormer Regenten toestemming verkregen langs de Veersloot een wagenveer te maken, waardoor ook het Zuidelijk deel, toen "HET NIEUWE PAD" genaamd, wat beter begaanbaar werd. Spoedig daarna zijn hier dan ook de oliemolens "DE EENDRACHT"¹⁾ en "DE WANDELAAR" en enkele pakhuizen verrezen. Het aantal huizen aan het begin van het pad bedroeg hoogstens een dozijn. Niettemin bleef het Saerdammerpad nog jarenlang een gebrekkige weg. In de 18e eeuw gebruikte men blijkbaar nog planken voor de begaanbaarheid, want in de vroedschapsnotulen van 16 september 1779 is sprake van een klacht over de toestand van het "houten pad" dat jaarlijks meer dan f 100,-- aan onderhoudskosten vraagt en "bij duyster voor vele mensen incapabel is om te passeeren". Men besloot f 500,-- te besteden om het pad met aarde en zand op te hogen tot één voet boven het land.

Zelfs in de 19e eeuw was deze verbinding met de Bartelsluis nog verre van volmaakt te noemen en wordt het in het gemeenteverslag van 1852 als een bepuind landpad voor voetgangers ter breedte van 12 palmen omschreven, maar het zou nog ongeveer een eeuw duren, voordat er van een behoorlijke bestrating sprake zou zijn.

Situatie aan het begin van de Zaandammerstraat in 1905. Het pand rechts is de tegenwoordige modezaak van de fa. Kleij, in die tijd de textielzaak van Koedooder. Later in 1910 werd het een café van Koedooder.

Wat een brede sloot en een smalle weg! Op de achtergrond zijn de "witte huizen" nog zichtbaar. Links op de foto het land dat door Woningbouwvereniging Wormer aangekocht zou worden.

1) Eerst in 1726 is "DE EENDRACHT" tot papiermolen omgebouwd.

Aan de Oostzijde van de sloot bevindt zich de oude Westerlaan, een met enkele huizen²⁾ bebouwd pad, waarlangs men de "WESTENDERMOLEN" ook genaamd de "AUWELSMOLEN" of "DE VALK" kan bereiken. Naast de molen is Pieter Jansz. Schuytemaker bezig op zijn helling schuiten te bouwen en te repareren en verder geeft het pad toegang tot de molen "DE ROB" op de hoek van de Dirksloot.

Tot zover dit stukje geschiedenis.

In de notulen van Bouwvereniging Wormer (van 23 februari 1912) is sprake van aankoop van het "terrein langs de Zaandammerpadsloot, genaamd De Helling", dus kennelijk genoemd naar de helling van Pieter Jansz. Schuytemaker. In 1912 werd een aanvang gemaakt met de demping van de wegsloot en een gedeelte van de Zaandammerpadsloot, waardoor, mede door het ontstaan van de Eendrachtstraat, de situatie aldaar zich wel zeer grondig wijzigde. Bijgaande foto's en situatietekeningen uit het kadaster geven mede hiervan een goede indruk.

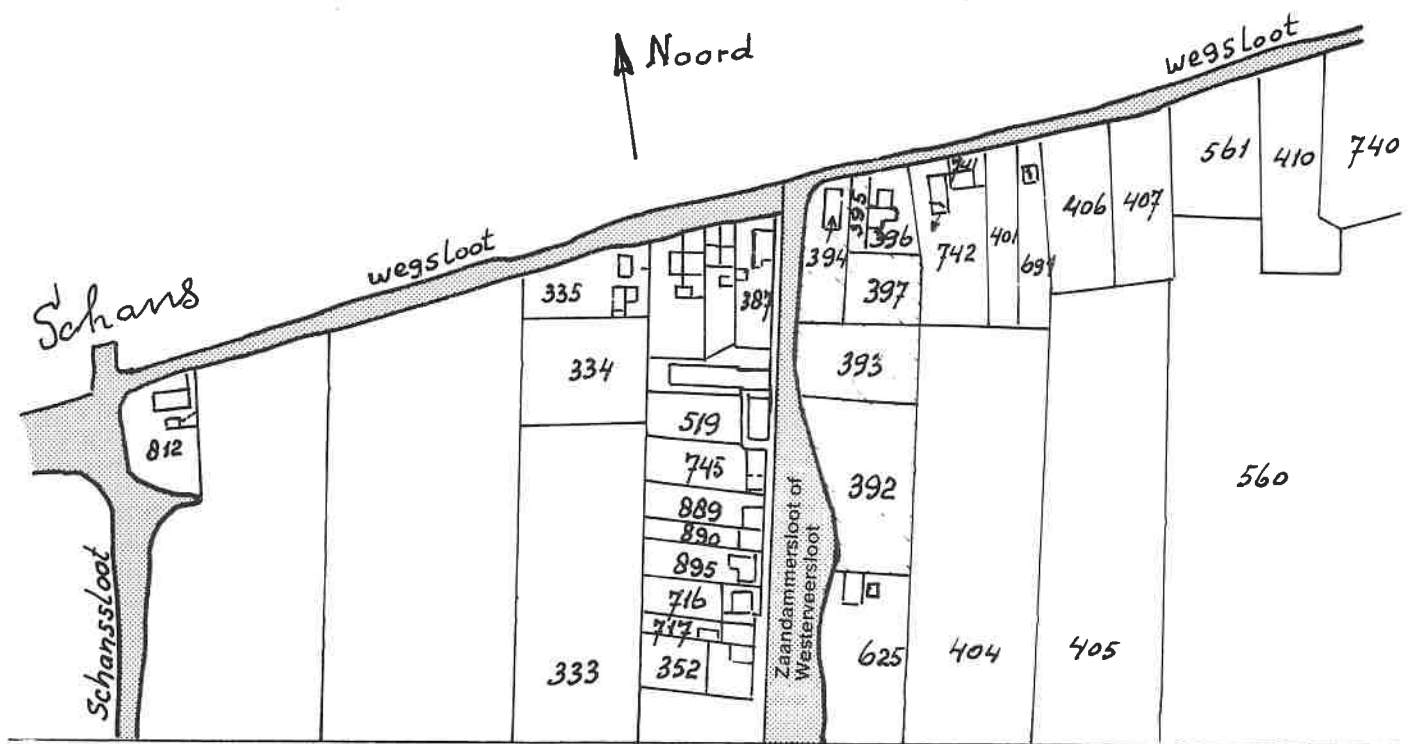
2) Achter genoemde huisjes, aan de Oostkant der sloot, ongeveer waar zich het plantsoen van de Eendrachtstraat bevond, stond deze WESTENDERMOLEN.

Deze werd vermoedelijk in 1597 door Jan Jansz. Haring en Heijndrick en Pieter Auwels gebouwd en werd in 1741 afgebroken.

Zaandammerpad Wormer

Op de voorgrond de Zaandammerpadsloot, het land hierachter is "DE HELLING". Dáár weer achter zijn de huizen van de Dorpsstraat zichtbaar.

SITUATIE IN 1900

Situatie van de kadastrale percelen sekte F nummers 392, 393, 395 en 397 op 11 april 1913 en perceel F 394 op 15 november 1912.

Wormer.

Zaandammerpad.

Zaandammerpad gezien naar het Noorden, omstreeks 1900. Achter bakker G. Heijne is de Westerveersloot zichtbaar met het land, waarop de huizen van de Eendrachtstraat zijn gebouwd.

De woningbouwvereniging "WORMER" kocht op 11 april 1913 van de Gemeente Wormer enkele terreinen langs de Zaandammerpadslot, t.w. de kadastrale percelen sectie F nummers 392, 393, 395 en 397. Op 15 november 1912 werd perceel F 394 gekocht. Zie ook het situatiekaartje.

39

Dooreenrechter deel 9 p. 54
Doch Selttensen April 1913
Burgemeester en wethouders der gemeente
Wormer handelen in de uitvoering van het
Besluit van den Raad der gemeente dtd 4 p.
tenken 1912 goed gokeant door gedeputeerde
Staten der provincie Noord-Holland 10 p.
ten 1912 6 p. 54. contractanten der bene zij
de en

GEEMEENTE
waarin de
deponeringen
gelegen zijn, met
opzake van de
sectie en van het
nummer.

Afgeve
Register.

Deel. N°

101 425

Wormer

392-393.
395-397.

Dijk Grootman voorzitter der vereniging
bouwvereniging Wormer en Piter Pank.
secretaris der vereniging als voorzitter
die vereniging verleggenwoordigende ten
tractanten ten andere zijde.
verklaren te zijn overeengekomen als
volgt:

De contractanten ter eenre zijde rekla-
ren te verkoopen aan de contractanten
ter andere zijde ook in koop aanmaken
die kadastrale percelen gemeente Wormer
sectie F nummers 392, 393, 395 en 397.

Deze koop en verkoop is geschiedt van de som
van vijftien hondert gulden welke bedrag be-
denaren den ontvanger der gemeente Wormer
is betaald.

Deze overdracht geschiedt ingevolge ar-
tikel 34 der wettgeving.

Wormer 11 April 1913.

Burgemeester en wethouders van Wormer
D. Grootman

Wethouder J. Kerk. Cr.

De voorzitter der bouwvereniging Wormer

D. Grootman

De secretaris der bouwvereniging Wormer

J. Pank

Grootes Egregetreid te Wormerend den 20.
lienden 6 p. 11 negenien hondert dertien dach
58 folio 26 vers 2 ook 2 een blad geenen.
1000.

De ontvanger
ten Locad

Voor afschrift De wethouder. *[Signature]*

UIT HET NOTULENBOEK VAN BOUWVEREENIGING WORMER:

Dit oude notulenboek, geheel met de hand geschreven, kan tevens min of meer als HET geschiedenisboek van Bouwvereniging Wormer beschouwd worden. Het omvat een tijdsspanne van 35 jaren nl. van 1912 tot 1947.

Er is een keuze gemaakt uit de verscheidenheid van onderwerpen. De heer PIETER BART, de secretaris van de vereniging, weet e.e.a. op de hem eigen wijze aan ons duidelijk te maken. Onderwerpen zoals aanneming van de te bouwen huizen, bespreking van de huren, de water- en elektriciteitsvoorziening, het onderhoud- en schilderwerk enz. passeren hier de revu.

Vergadering 23 februari 1912

Op uitnoodiging van den Heer D. Kooiman zijn met hem bijeengekomen de Heeren G. de Groot, W. Visser, C.P. Keet, D. Wakker Pz., T. Schoenmaker Jz. en P. Bart.

Met algemeene stemmen wordt besloten tot het oprichten van eene bouwvereniging onder de naam "Bouwvereniging Wormer".

Tot voorzitter wordt benoemd den Heer D. Kooiman, tot secretaris P. Bart en tot penningmeester den Heer D. Wakker Pz.

Den Heer P. Wakker Pz., bouwkundige te Wormer, wordt aangewezen voor het ontwerpen van de bouwplannen der vereeniging, in overleg met den hoofdinspecteur van de volksgezondheid den Heer Zoetmulder.

Voor bebouwing worden aangewezen te Oost-Knollendam de perceelen A451, 454 en 455 groot 21 Are, waarop de Heeren Kooiman en Visser recht van koop hebben voor f 3500,--.

Die perceelen worden voor dien prijs voor de vereeniging aangekocht. Voorts zal getracht worden van de Gemeente Wormer te koopen het terrein langs de Zaandammerpadsloot genaamd "De Helling".

Nog enkele andere punten van minder belang werden besproken, die geregeld worden in de te ontwerpen Statuten. Hierna sluiting der vergadering.

Voorts zal getracht worden van de gemeente Wormer te koopen het terrein langs de Zaandammerpadsloot genaamd "De Helling".

Nog enkele andere punten van minder belang werden besproken die geregeld worden in de te ontwerpen statuten. Hierna sluiting der vergadering

Wormer 23 Februari 1912.

De Voorzitter

D. Kooiman

De Secretaris

P. Bart

20 Juli 1912

"Hierna deelde den Gemeenteopzichter mede dat de bouwplannen te Oost-Knollendam 13 woningen en te dorp Wormer 17 stuks met eene kleine wijziging door den Heer Zoetmulder waren goedgekeurd.

Aangaande de kosten der te bouwen woningen deelde de Voorzitter op advies van den Heer P. Wakker mede dat die geraamd zijn als volgt:

Berekening der kosten te Wormer

Oppervlakte grond groot 3000m ²	
Koop à f 0,50 per vierkante meter	f 1.500,--
De brug en grondwerk, padsloot +	1.000,--
De brug aan den dorpsweg indien de wegsloot niet gedempt wordt	400,--
Aanleg hoofdstraat lang + 150 M.	
breed 2M. f 2,-- per M. is	600,--
te samen	f 3.500,--

Verdeeld op 17 woningen is f 205,88 of f 206,--	
bouwkosten	1550,--
architectuur	60,--
renteverlies	20,--
is te samen	f 1836,--

Rente ad 4% is	f 82,62
onderhoud	15,--
assurantie	2,--
grond en polderlasten	5,--
administratie	2,38
te samen	f 107,--

Gedeeld door 52 huurweken is f 2,06 huur per week, voor elke woning.

Bij de bespreking der te bouwen woningen op de Helling kwamen twee bestaande perceelen ter sprake, met name van Krook en Siemens. Algemeen werd aangenomen dat de aankoop van beide perceelen door de vereeniging het bouwplan aanmerkelijk konden verbeteren.

Ook werd nog besproken de aankoop van het rietland langs het Zaandammerpad.

De werkzaamheden dezer vergadering afgelopen zijnde stelde den voorzitter nog voor den Heer P. Wakker op te dragen het maken van de bestekken en in geval van overeenstemming met den Inspecteur zoo spoedig mogelijk aan te besteden, terwijl door het Bestuur de nodige gelden aan het Rijk zullen worden aangevraagd.

De Dorpsstraat na het dempen van de wegsloot; rechts het huis van H.B. Siemer. Dit werd in 1930 gesloopt en werd laatstelijk bewoond door de familie F. van Assema.

26 September 1912

In deze vergadering werd de aanbesteding behandeld; vijf aannemers hadden hieraan gevolg gegeven. In volgorde van voorlezen:

1. C. Molenaar te Wormer: 2 blokken van 4 + 3 blokken van 5 woningen te Wormer voor f 50.691,--.
2. J. Klopper te Jisp: 23 woningen te Wormer + 9 stuks te Oost-Knollendam voor f 62.905,--.
3. J.P. Daas te Wormer: 23 woningen te Wormer voor f 50.900,--.
4. Jacob Bus te Wormerveer: 23 woningen te Wormer + 9 stuks te Oost-Knollendam voor f 63.000,--.
5. M. Bus te Oost-Knollendam: 5 woningen te Oost-Knollendam f 10.800,--.

De prijzen waren moeilijk met elkaar te vergelijken, daar de aannemers verschillende condities gesteld hadden. Er was sprake van bestratingen, grondwerk, brug Zaandammerpad, schoeiïngswerk, hetwelk bij de één wél en bij de andere niet of gedeeltelijk in de prijs was opgenomen.

Bovendien waren aparte prijzen opgegeven voor dakkapellen en "vervanging van straatstenen door tegels".

De gunning werd nog een maand aangehouden. (W.W.)

10 October 1912

Er werden tijdens deze vergadering 10 punten behandeld welke voor vermindering van de aanneemsom in aanmerking kwamen. Verder werd er "aangeraden met het oog op demping der Wormer wegsloot te wachten met het maken van den brug van Zaandammerpad naar de Helling".

Er zou nogmaals met de aannemers onderhandeld worden. (W.W.)

17 October 1912

"Door Klopper uit Jisp werd de zaak aangenomen te bouwen op de grond gekocht van H. Siemers een blok van 6 woningen met bijbehorend straatwerk door den gemeenteopzichter aangewezen voor te samen f 10.920,-- of per woning voor 1750 gulden.
Door P. Wakker werd aangenomen volgens le opgegeven prijzen het maken van een nieuwe brug en het aangewezen schoeiïngswerk aan de Sluissloot te Oost-Knollendam en het bouwen van een blok huizen bevattende 4 woningen voor te samen f 10.218,-- of per woning 1710 gulden."

2 Januari 1913

"Werd voorgesteld voor het ontvangen der huur den Heer Egge Wakker Dz. met algemeende stemmen te meer wijl hij reeds van 1 Oct tot einde December 1912 dat werk voor de vereeniging reeds had verricht aan het huis gekocht van Siemers."

Er werd voorgesteld hem voor dit werk 7 cent per woning per week te vergoeden.

"De dagen waarop de huur zal worden opgehaald zullen later worden vastgesteld in overeenstemming zoo mogelijk met de tijdstippen waarop de huurders hun weekloon ontvangen. De huurprijzen der woningen in Wormer werden bepaald op f 2,35 in Oost-Knollendam op f 2,20 en voor het perceel Siemers op f 2,40 per week. Tevens werd besproken de noodzakelijkheid om het huis bewoond door Jb. Hoff te laten verbeteren. Als dringende behoefte is reeds een nieuwe regenbak geplaatst."

Besloten werd de 6 woningen te Wormer te verhuren aan:

Jacob Groot	Jan Semeins
Jan Fritz	Jan Kee
Jacob Teel	Nicolaas Rozemeijer

alle te Wormer.

Mochten één of meer hunner niet op de gestelden voorwaarden willen huren dan zullen achtereenvolgens in aanmerking komen te Wormer J. Reijne, A. Klapmuts, N. Selij, A. Halff en Louw Nooij.

Voorts de woningen te Oost-Knollendam te verhuren aan:

Teunis Groot	J. Bloem
F. Blom	J. Koelewaard

alle te Oost-Knollendam.

Aan A. vd Velde te Oost-Knollendam thans wonende in het voor afbraak bestemde perceel van de bouwvereeniging zal op voorstel van den Heer Wakker eender later te bouwen woningen verhuurd worden, zulks teneinde zoo weinig mogelijk huur te derven.

Door den Heeren Keet en Wakker werd voorgesteld een huurreglement vast te stellen. Verder werd besloten alle percelen te verzekeren bij de plaatselijke brandverzekeringsmaatschappij.

18 Januari 1913

Bezichtiging der nu in aanbouw zijnde woningen werd door den voorzitter de leden aangeraden ten einde zich van de inrichting te overtuigen.

In aanbouw zijnde huizen; de gebroken kap en dakkapel zijn goed herkenbaar. Boven v.l.n.r.: P. de Groot, N. Molenaar, ..Kramer, N.N., N.N., Klaas Saft, N.N.; onder: Siem Bark, opzichter N.N., J. Klopper aann., C.Koster, N.N., N.N., N.N., D. Klopper aann., W. Klopper aann., N.N.

Met algemeen goedvinden werd aan Klopper de bouw der overige woningen op de Helling gegund zijnde 23 stuks voor 1675 gulden per woning.

Het nog te leveren straatwerk + 140m² werd ook door Klopper aangenomen voor den reeds vroeger bepaalden prijs. Als tijdstip van oplevering der 23 woningen werd vastgesteld uiterlijk 15 december 1913.

8 mei 1913

Door genoemde aannemer (M.Bus) was opgave gedaan om vijf woningen te bouwen doch de besprekingen leidde tot het feit dat Bus aannemer werd van de laatste 5 woningen (te Knollendam), te bouwen voor 1700 gulden per woning. Als datum van oplevering werd vastgesteld 1 november 1913.

Totaal waren dus toen in aanbouw 38 woningen, nl. 6 + 23 stuks te Wormer, door aannemer Klopper te Jisp en 4 + 5 stuks te Oost-Knollendam, respectievelijk door P. Wakker te Wormer en M. Bus te Oost-Knollendam.

Vervolgens werd meegedeeld dat een verzoek was ingekomen van Jb van 't Hoff om verlaging van huur. Werd besloten vanaf 1 april 1913 te rekenen f 2,20 per week. Verder werd bepaald het huis van Siemers te verhuren aan F. Assema voor f 2,40 per week.

De voorzitter bracht nogmaals den aankoop van 't perceel Krook ter tafel en deelde mede dat door hem reeds f 850,- geboden was, de vraag bleef nog steeds f 1100,- waarop met algemene stemmen besloten werd dat door den voorzitter 1000 gulden zou worden geboden.

Werd vastgesteld de vijf nieuwe woningen welke bijna bewoonbaar waren te verhuren aan K. Selij, Klaas Jongens, IJs Luttik, Klaas Waal en denkelijk aan Klaas Fontijn.

Meegedeeld werd door den voorzitter dat bij de eerste gebouwde woningen watervoorziening (werkwater wordt hier bedoeld) noodzakelijk is met het oog op de vervuilde Zaandammerpadsloot. Opgaaf was gevraagd aan P. Langewis en J. Klopper naar de kosten van waterputten met opgemetselde mond.

Verder werd door den Heeren D. Wakker en G. de Groot aanmerking gemaakt op het onaangename gezicht hetwelk vanaf het Zaandammerpad te zien is op de eerste 6 woningen voornamelijk wat betreft de kleeerendrogerij. Na eenige besprekingen werd besloten daar later langs den slootkant eenig opgaand geboomte te planten mitsdien er tevens aan den opzichter Wakker nog gevraagd werd opgave van kosten te verstrekken van een schutting op behoorlijke hoogte ten einde dat onaangename gezicht weg te nemen.

27 Augustus 1914

Demping en rioolering Zaandammerpadsloot werd besproken en door de voorzitter mededeeling gedaan dat in de Raad de demping van een gedeelte reeds besproken was.

26 Augustus 1916

Verder werd behandeld de verkoop van een stuk grond ter grootte van 2100 vierkante M. aan den brievengaarder K. Korver te Oost-Knollen-dam.

4 Juli 1917

De rekening en verantwoording was vooraf door de heeren Visser en Keet nagezien en in orde bevonden, sluitende met een verliespost van f 398,35 onder andere voortkomend uit de aanleg plantsoen aan de Eendrachtstraat.

Hierna kwam de voorzitter met het voorstel om meerdere woningen te bouwen met het oog op de woningnood, die nog in de gemeente bestaat, hetgeen door de heeren Visser en Keet werd ondersteund. De hoge prijzen der bouwmaterialen en de ongunstige tijdsomstandigheden was oorzaak dat van verdere bijbouw voorlopig werd afgezien. Zelfs met steun van het Rijk en gemeente die tijdelijk van dat doel in uitzicht gesteld zijn meenden de leden dat het onraadzaam zelfs gevaarlijk was er toe over te gaan.

Bijvoegsel van notulen 4 Juli 1917

In 't kort is over 1916 de verliesrekening genoteerd in de volgende posten

<u>Verlies</u>		<u>Winst</u>	
verliespost vorig jaar f	77,08	Huishuur Eendr.str.	f 3730,71
onderhoud	260,60	" Sluisstraat	1049,11
Plantsoen en rioolering	400,05		f 4779,82
Schilderen	796,06	Rente kasgeld	62,23
Afschrijving	170,22		4842,05
Rente	2977,88		
Belasting en assurantie	411,63	Verlies	5240,40
Salaris en onkosten	145,95	Winst	4842,05
	f 5240,40		398,35 verliespost

20 Juni 1918

Hierna deelde de voorzitter mede de bouwplannen welke met het oog op de woningnood in den Raad reeds in behandeling waren genomen. Een plan werd voorgelegd voor den aanbouw van 48 stuks woningen waarvoor de gemeente reeds gronden had aangekocht van den Heer A. Wijnberg, gedeeltelijk voor woningbouw en het overige voor fabrieksterrein ter groote van 58.56 Ha. Die aankoop was geschiedt voor doortrekking van den Knollendammerstraat waaraan het bouwterrein grenst en waar reeds een begin gemaakt was met de voorlopige werkzaamheden, voor deze werkverschaffing was door het K.Steuncomité hulp toegezegd.

Zooals reeds vermeld omvatte het plan de bouw van 48 woningen waarvoor de bouwprijs was getaxeerd op f 192.000,- voor de aankoop der genoemde was bepaald f 19.000,-. Desalniettemin kon het geheele plan bij de leden der bouwvereniging weinig bijval vinden en ook de voorzitter zelve getuigde dat de cijfers zeer hoog waren doch een andere berekening was door de ontzettende stijging van alle materialen en arbeidsloonen niet mogelijk te maken. De Heer Visser gaf een blik in de toekomst, zoo donker dat het zelfs in de zaal donkerder werd en keurde de plannen geheel en al af.

Toch meende de voorzitter dat er toch iets van behoorde te gebeuren en stelde voor eerst te beginnen met de bouw van 13 stuks woningen, met dien voorwaarde dat de gemeente geheel voor den bouw zorgdraagt en de bouwvereniging later de nieuwe woningen overneemt en voor de verhuring enz. zorgdraagt. Dit voorstel werd aangenomen.

30 Juni 1919

Nogmaals kwam ter sprake of de 18 woningen welke door de gemeente werden gebouwd als eigendom der bouwvereniging waren te beschouwen ofwel dat zij alleen de woningen overnam ter exploitatie. De tegenwoordige bouwkosten maken groot verschil met de eerstgebouwde huizen doch volgens de voorzitter draagt het Rijk in 't nadeelig saldo $3/4$ gedeelte de gemeente de restant voorlopig tot 1921, of zo noodig nog tot later tijdstip.

19 November 1919

Vervolgens werd in deze vergadering een lange lijst van huurders nagezien die verzocht hadden eene woning te mogen huren. De huurders die in andere gemeentens wonen of wel werkzaam zijn werden eerst van de lijst afgevoerd.

21 Juli 1920

Verder werd nog besproken de huren van de Eendrachtstraat te Wormer en van de Sluisstraat te Oost-Knollendam te verhoogen tot 4 gulden per week. Deze verhooging moet dienen om eenigszins in het onderhoud voornamelijk het schilderwerk te voorzien.

18 Januari 1921

Behandeld werd een verzoek van C. Plooijer om kippehokken nabij zijn woningen te plaatsen hetwelk werd toegestaan.

14 April 1921

Besloten werd de woningen aan de Eendrachtstraat met f 0,75 per woning te verhoogen dus van f 2,50 te brengen op f 3,25.

De nieuw gebouwde woningen Knollendammerstraat te verhoogen van f 3,25 op f 4,00 per week.

De woningen aan de Sluisstraat te Oost-Knollendam te verhoogen van f 2,20 tot f 2,75 ingaande half Mei 1921 onder mededeeling dat begin Januari van het volgend jaar weder zal verhoogd moeten worden.

Den Heer Keet drong sterk aan op aanvraag van Rijkssteun ten einde weder eenige woningen te kunnen bijbouwen. Na eenige besprekingen werd besloten de rijkssubsidie aan te vragen.

7 Juli 1921

Inmiddels was den Heer Secretaris onzer gemeente ter vergadering verschenen en deed op verzoek van den voorzitter verslag van het gehouden geldelijk beheer van geheel de latere bouw der Knollendammerstraat.

Aan den penningmeester en de secretaris werd een gespecificeerd verslag verstrekt waarop alle ontvangsten en uitgaven waren verantwoord en hiermede werden alle woningen aan de bouwvereniging overgedragen.

19 October 1921

Besloten werd eerst aan den Heer E. Wakker te verzoeken een schetstekening te maken op welke wijze de woningen het beste en op de goedkoopste wijze van water te voorzien en daarna aan het waterleidingbedrijf te schrijven omtrent die zaak.

Den Heer Keet wees nogmaals op het schilderwerk aan den Eendrachtstraat. Aan den secretaris werd opgedragen aan de zeven schilders te Wormer prijsopgaaf te vragen.

15 December 1921

Ingekomen waren van de zeven Schilderspatroons te Wormer eene opgave welke gedeeld door het aantal te schilderen woningen 30 stuks de volgende cijfers gaven. Voormeij 39, Bakker 43, Max 47, Glas en Siekerman 56, Prins 58, de Ruijter en Nijkamp 61 gulden per woning.

De verschillende bedragen in aanmerking genomen werd besloten aan Voormeij de Westzijde der straat met het huis Assema voor de opgegeven som f 544,- en aan J. Bakker de Oostzijde voor f 697,- te laten verven.

2 Februari 1922

De aanleg van de waterleiding kwam weer ter sprake. Er waren aanbiedingen binnengekomen van loodgieter de Geer uit Wormerveer en van K. Beernink van de firma van Saane uit Wormerveer. Deze aangelegenheid werd nog even aangehouden.

4 Maart 1922

Opnieuw was door den gemeente-opzichter opgave van prijs gevraagd nadat zij eerst de omschrijving hadden kunnen lezen. Ingekomen was eene opgave van firma van Saane van

	f 1803,-
van de Geer van	f 1475,-
van J. Vlegels van	f 1393,-

Het werk op te leveren volgens de schriftelijke omschrijving bovengenoemd, echter de aftapkraan zonder wartel. Besloten werd aan J. Vlegels het werk te gunnen.

6 Februari 1923

Een geruime tijd werd nog gesproken over goedkooper manier van bouwen totdat den heer Keet voorstelde nogmaals Jonkheer de Graaf te schrijven verzokende ten le rijksvoorschot van het Rijk en ten 2e een plan te vragen voor noodwoningen er tevens op wijzende welke woningnood hier nog heerscht dat vele gezinnen bij elkaar inwonen en het bouwen van arbeiderswoningen volgens vroegere plannen een veel te hooge huur vorderen.

Bij de rondvraag sprak de secretaris nog even over het plantsoen Eendrachtstraat door hem nog eens nauwkeurig bekeken en stelde voor het geheel met een draadhek af te sluiten.

17 April 1923

Na deze bespreking werd door den heer Schoute het voorstel gedaan of het bestuur ofwel door het gemeentebestuur zou kunnen worden bepaald dat de Eendrachtstraat niet van twee zijden door rij en voertuigen kan worden binnengereden met het oog op elkander passeren wat vernieling van de voorperkjies ten gevolge heeft.

24 April 1923

Omtrent het plantsoen Eendrachtstraat werd bepaald de reparatie zoo klein mogelijk te maken eerstens door het voor verplanting geen tijd meer is en tweedens om te zien of de vernielzucht der jeugd en het misbruik der ouderen eenigszins te beteugelen zoude zijn. Desbetreffende zal aan de bewoners der Eendrachtstraat een verzoek worde gericht mede te werken tot betere instandhouding van het plantsoen, niettemin bij herhaling van de bestaande misbruiken aan de schuldigen huurders de huur der woningen zal worden opgezegd.

10 October 1923

Den heer Korver vroeg toestemming eenige noodzakelijke reparatieën te doen uitvoeren wat hoofdzakelijk betreft lekkages te doen dichten, waarvoor aan Korver werd opgedragen het noodige te laten verrichten. Ook zal den Heer Korver zorgdragen voor het laten planten van eenige iepenboomen aan de Zuidzijde der Sluisstraat ter beschutting der woningen.

Wegens de reeds hooge huren op de Knollendammerstraat en de teruggaande loonen werd nog eenige tijd gesproken over huurverlaging hetgeen echter niet gebeuren kan wegens het groote tekort wat bij de winst en verliesrekening aan den dag komt.

Uit: Rekening en Balans over 1923

Voor het schilderen der huizen aan de Eendrachtstraat	f 1254,80
De kosten voor het maken van een afscheidingshek bij Visser	185,21
Voor het schilderen der huizen aan de Sluisstraat	<u>297,22</u>
Samen	f 1737,23

4 September 1924

De voorzitter bracht vervolgens het schilderwerk der Knollendammerstraat ter sprake, waarna besloten werd aan de schilder H. Floore en Gebr. Max te informeren naar de kosten onder de volgende conditiën ten le voor 1 Januari 1925, schrapen, stoppen zoonodig plemuren vlekken en eenmaal grondverven.

Ten 2e in het voorjaar 1925 overschilderen.

21 Maart 1925

Den heer Prins gaf in overweging of de palen op den brug der Sluisstraat zoude kunnen verwijderd worden met het oog om ruimte te maken voor de motorspuit.

2 Mei 1925

Mits de autobus in aantocht was werd van de rondvraag geen gebruik gemaakt bij de bijeenkomst. Met een woord van dank door de voorzitter gesloten en in een ommezien waren alle leden verdwenen.

8 Mei 1926

Bij de rondvraag stelde de heer P. Kooiman voor pogingen in het werk te stellen tot verlaging der huren vooreerst die van f 5,40 per week.

Na eenige bespreking werd besloten de medewerking te vragen van B&W teneinde een schrijven te richten aan de regering voor medewerking van die huurverlaging omdat ieder overtuigd was dat die huurprijs voor arbeidsgezinnen ondragelijk was.

9 Juni 1926

Besloten werd verder tot het plaatsen van het hek om het plantsoen (van de Eendrachtstraat). Het DB (dagelijks bestuur) besloot dadelijk het werk op te dragen aan Douwe de Vries welke een prijs ad f 338,-- had opgegeven.

12 November 1927

Behandeld werd een verzoek van de kinderspeeltuinvereniging te Oost-Knollendam om het onbebouwde gedeelte der Sluisstraat af te staan aan voornoemde vereeniging om daar een speeltuin te vestigen. Besloten werd bedoelde grond aan de vereeniging te verhuren voor f 10,- per jaar. Behandeling van een schrijven van B&W wegens opruiming boomen aan de Eendrachtstraat, werd besloten genoemd College te verzoeken niet tot rooien over te gaan wijl daar door grootte kosten voor de gemeente uit zouden voortvloeien.

23 Maart 1929

Ingekomen was een schrijven van Scheltus te Oost-Knollendam betreffende waterleidingaanleg aan de Sluisstraat. De opgaaf der kosten was voor 9 woningen + f 150,- waartoe werd besloten en tevens dat de huurprijs per woning f 0,40 per week verhoogd moest worden.

1 Maart 1930

Voorzitter geeft te kennen dat deze vergadering noodig was om te bespreken wat er gebeuren moet met de leegstaande woning voorheen Assema. Het bijna algemeen gevoelen was het gebouw op te ruimen. Secretaris werd opgedragen toestemming hiervoor aan B&W te vragen.

12 April 1930

De voorzitter geeft te kennen dat deze vergadering bijeengeroepen was betreffende ingekomen schrijven op de advertentie slooping van het huis voorheen bewoond door Assema. Vijf opgaven waren binnen gekomen welke voor het gebouw boden 40, 52,32,32 en 85 gulden. Besloten werd de hoogste inschrijver C. Floris voor 85 gulden het sloopingswerk te gunnen.

18 April 1931

Ingekomen was een verzoek van de maatschappij Zaanland om een stukje grond van de bouwvereniging te koopen ten einde daar een transformatorpaleis op te bouwen, tevens wijzende op de noodzakelijkheid voor de electriciteitsvoorziening in de gemeente. Bedoelde grond behoort tot het thans open terrein voorheen eigendom van H. Siemens.

Besloten werd dit stukje grond aan Zaanland aan te bieden. Over het resterende stuk van dit terrein werd besloten het aan de gemeente ter overname aan te bieden.

27 Februari 1932

Als laatste nummer van 't program bracht den heer penningmeester verslag uit van de kosten besteed aan de Eendrachtstraat. Al de leden waren overtuigd van de verfraaiing welke daar heeft plaatsgevonden, van welke overtuiging de penningmeester gebruik maakte voor te stellen dat de bouwvereniging zich nu niet onbetuigd moest houden en gezien de gunstige uitkomst van die twee straten, de gemeente eenigszins tegemoet te komen in de kosten daaraan besteed. Met algemene stemmen werd besloten een duizend gulden aan de gemeente terug te betalen. (hoogstwaarschijnlijk is hier sprake van het verwijderen van de bomen in de straat, alsmede het aanbrengen van trottoirs).

De stratenmakers met hun helpers, v.l.n.r.
Toon Brugmans uit Purmerend en verder Jongert, Welp, Ammeraal,
Volger en van der Velden.

23 Juli 1932

Vervolgens bracht voorzitter de brug aan de Sluisstraat ter sprake. Aan genoemde brug zal een grondige herstelling moeten plaats hebben. Twee plannen in teekening werden besproken en bekeken en voor het eene werd de kosten op f 4000,- en voor het andere op f 1000,- geschat.

Aan de rondvraag gekomen wees secretaris op verveloosheid aan de Eendrachtstraat van deuren en raamkozijnen.

3 September 1932

Ingekomen waren drie inschrijvingsbiljetten betreffende de vernieuwing der brug aan de Sluisstraat te Oost-Knollendam. Van den heer P. Korver bedroeg de som f 1200,- van G. Ouweltjes f 1745,- en van M. Bus Mz. f 1295,- zodat het werk aan P. Korver werd opgedragen.

22 Maart 1935

Eenige tijd werd nog gesproken over de groote onkosten van reparatie aan de Eendrachtstraat welke nu met het schilderwerk en het toezicht van heer Korver te voorschijn kwamen. Secretaris vond het wel treurig dat wij de kosten moeten maken maar treuriger vond hij dat die woningen steeds zonder toezicht gebruikt werden. Uit deze besprekingen volgde dat de voorzitter het voorstel deed iemand te belasten om minstens eenmaal per maand de woningen te inspecteren en noodzakelijke verbeteringen of herstellingen aan te wijzen. Er werd besloten heer Korver hiermede te belasten en tevens iemand minstens tweemaal per jaar de dakgoten te laten schoonmaken. Volgde de bestuurverkiezing, aftredend voorzitter (J.J. Schoute), die volgaarne een herbenoeming. Met secretaris (P. Bart) ging het niet zo vlug. Genoemde persoon keek even zijn dienststaat na: 't is 23 jaar geweest en met het oog op de pensioneerings nam de bijna 80-jarige schrijver de benoeming weer aan. Penningmeester (Jb. Molenaar) verzocht dit laatste in de notulen te vermelden.

4 Maart 1939

Bij de rondvraag kwam weder ter sprake het stinkslootje bij de wed. J. Butter (achter de Eendrachtstraat). Een goede oplossing werd nog niet gevonden en verder bracht heer Korver ter sprake het ongerief der voetballende jeugd op de hoek van het Zaandammerpad wat aan een bewoner al kapotte ruiten gekost heeft.

13 Januari 1940

Ingekomen een verzoek van Mw. Wakker-Thesing, weduwe van onze huurophaler E. Wakker, waarin door haar werd gevraagd zich verder met de inning te mogen belasten; tijdens de langdurige ziekte van haar man, deed zij reeds het meeste werk als inning en verantwoording. Bestuur gaat hiermee akkoord.

Penningmeester (Jb. Molenaar) zal zich met de secretaris-administratie belasten met het oog op de hoge leeftijd van de heer P. Bart.

2 September 1944

De voorzitter meent bij zijn welkomstwoord even te mogen stilstaan bij het feit, dat we in ons midden missen onze trouwe oud-secretaris de heer Bart. Vele jaren heeft hij deel uitgemaakt van het bestuur en steeds bezocht hij trouw de bijeenkomsten en deed zijn best in het belang der volkshuisvesting te handelen.

Dat hij ruste in vrede is onze oprechte wens.

Tevens dankte de voorzitter (J.J. Schoute) nog voor de mooie bloemenhulde, ook namens z'n echtgenote, ontvangen tijdens z'n 40-jarig huwelijksfeest.

30 November 1945

Aanwezig de voorzitter de heer Schoute en de heren Kooiman, Korver en Molenaar.

De voorzitter opent de bijeenkomst en heet de leden welkom en memoreert dat dit de eerste jaarvergadering is in bevrijd Nederland. Overgegaan wordt tot het nazien der rekeningen van de complexen Eendrachtstraat/Sluisstraat en Knollendammerstraat over het exploitatiejaar 1943/44 welke door de leden in orde wordt bevonden.

Het totaal ongedekt verlies op de 86 woningen bedraagt blijkens de balans per 17/12/1944 f 4.982,72, waar tegenover staat, dat de onderhoudsfondsen der twee complexen resp. bedragen f 1.017,07 en f 6.664,53.

Het ongedekte verlies is sedert 1943 met $\pm$ f 400,- afgenomen.

10 Juni 1947

De voorzitter stelt voor in deze vergadering drie punten der agenda af te werken, nl.

1e verlenging van de duur der vereniging

2e vaststelling der exploitatierekening Eendrachtstraat en Knollendammerstraat, tevens goedkeuring balans per 17 December 1946

3e bespreking met de architecten Gebr. Husslage voor de bouw van 12 arbeiderswoningen.

24 Juni 1947

Met algemene stemmen wordt besloten: de statuten der vereniging te wijzigen en onderdeel 2 te lezen als volgt: "Zij is gevestigd te Wormer en wordt aangegaan voor de tijd van 29 jaren en 11 maanden, ingaande op de dag der oprichting, zijnde 23 Februari 1912. Na het verstrijken van genoemd tijdvak is de duur der vereniging in verband met een beschikking van de Raad voor het Rechts-herstel van den 23 Juni 1947 NTL 1637 verlengd tot en met 22 December 1971."

Na deze vergadering (van 24 juni 1947), zijn verschillende bijeenkomsten gehouden om korte besprekingen te voeren inzake:

a. voorgenomen bouw van 12 arbeiderswoningen, t.w.: 2 aan het Bosch ten Oosten van de Middentil en 10 in het Oosteinde, op een perceel bouwterrein van Gebr. Klopper.

b. voorgenomen bouw van 26 woningen voor bejaarde personen en 2 winkelhuizen aan het Torenerf (bewesten Postkantoor). De onder a. genoemde bouw werd op 11 september 1947 onder de architecten Husslage te Zaandijk gegund aan de aannemers Jb. Kramer, L.vd Lingen, H. Prins, J. Zijp en E.J. Woud voor de som van f 135.000,--.

BESTUURDERS VAN BOUWVERENIGING WORMER TOT 1948

Voorzitter	van 1912 tot 1919	Burgemeester D. Kooiman	7 jaar
"	" 1919 " 1924	" P. Kooiman	5 jaar
"	" 1924 " 1948	de heer J.J. Schoute	24 jaar
Secretaris	" 1912 " 1944	" " P. Bart	32 jaar
Waarn. Secr.	" 1940 " 1948	" " Jb. Molenaar	8 jaar
Penningmeester	" 1912 " 1929	" " D. Wakker Pz.	17 jaar
"	" 1929 " 1948	" " Jb. Molenaar	19 jaar
Leden :	" 1912 " 1924	" " G. de Groot (O-Knd)	12 jaar
	" 1925 " 1948	" " R. Prins (" ")	23 jaar
	" 1912 " 1918	" " W. Visser (" ")	6 jaar
	" 1920 " 1928	" " K. Korver (" ")	8 jaar
	" 1928 " 1948	" " P. Korver (" ")	20 jaar
	" 1912 " 1945	" " C.P. Keet	33 jaar
	" 1912 " 1921	" " T. Schoenmaker	9 jaar
	" 1922 " 1924	" " J.J. Schoute	2 jaar
	" 1924 " 1946	" " P. Kooiman	22 jaar
	" 1947 " 1948	" " Joh. Rozemeijer	1 jaar
	" 1946 " 1948	" " C. de Haan	2 jaar
	" 1947 " 1948	" " J.H. Piet	1 jaar

(het notulenboek handelt over de periode 1912-1947)

Kopie uit het boek van de penningmeester:

Aldus opgemaakt door

de penningmeester
van de bouwvereniging Wormer

Wormer, den *21 Juli* 1914.

D. Wakker;

Jaarverslag van de bouwvereniging Wormer, te Wormer over 1913

De vereeniging is opgericht 23 Februari 1912.

Voorzitter, secretaris en penningmeester waren vanaf de oprichting tot het einde van het verslagjaar respectievelijk de heeren D. Kooiman, P. Bart en D. Wakker.

De heer D. Wakker werd in de jaarvergadering als penningmeester herkozen. De heeren Kooiman en Bart treden periodiek af in 1914, de heer Wakker in 1915.

De overige leden van de vereeniging zijn de heeren G. de Groot, C.P. Keet, T. Schoenmaker jr. en W. Visser.

De vereeniging heeft een aandeelenkapitaal van f 175,-.

Ieder lid is in het bezit van één aandeel.

De gemeente Wormer heeft aan de vereeniging toegezegd een voorschot, aan de gemeente verleend uit 's Rijks kas bij Koninklijk Besluit van 12 December 1913 van f 87.500,-, voor den aankoop en het in gereedheid brengen van terrein met een daarop staande woning en den bouw van 42 woningen. Aflossing en rentebetaling in 50 annuïteiten van 4.556%.

De vereeniging kocht in verband hiermede te Wormer van H.B. Siemer een woning met erf aan de Eendrachtstraat voor f 2.600 en van de gemeente Wormer terrein aan de Eendrachtstraat voor f 1.500 en te Oostknollendam van J.Nierop een woning met terrein aan de Sluisstraat voor f 3.500.

In den loop van 1913 kwamen gereed 29 woningen aan de Eendrachtstraat en 9 woningen aan de Sluisstraat, terwijl aan de aangekochte woning aan de Eendrachtstraat eenige verbeteringen werden aangebracht en die aan de Sluisstraat voor afbraak werd verkocht.

4 Woningen aan de Sluisstraat werden gebouwd door P. Wakker voor f 1.710 per woning, 5 woningen aan de Sluisstraat door M. Bus voor f 1.700 per woning, de woningen aan de Eendrachtstraat door J.Klopper 6 voor f 1.750 en de overigen voor f 1675 per woning.

De woningen waren bij het einde des jaars alle verhuurd.

De huurprijzen zijn voor 6 woningen aan het einde van de Eendrachtstraat f 2,50 voor de overige woningen aan de Eendrachtstraat f 2,40, voor de woningen aan de Sluisstraat f 2,20, met vrijstelling van huurbetaling de laatste week van het jaar, indien de woning het geheele jaar goed is bewoond.

Met het ophalen van de huurpenningen is belast E. Wakker.

In de bouwplannen zijn bovendien opgenomen nog 4 woningen aan de Sluisstraat. Door de gemeente werd aan voorschot verstrekt f 77.745,34 zoodat van het bedrag van f 87.500 voor de bedoelde 4 woningen nog beschikbaar is f 9.754,66.

Opgemaakt door het bestuur der bouwvereniging Wormer.

Wormer, 31st juli 1914.

S T A T U T E N van de VEREENIGING "Bouwvereniging Wormer"

gevestigd te Wormer

a. Zetel, duur en doel der vereniging.

ARTIKEL 1. Er is een vereniging opgericht onder de naam: Bouwvereniging Wormer.

ARTIKEL 2. Zij is gevestigd te Wormer en wordt aangegaan voor de tijd van 29 jaar en 11 maanden, ingaande op de dag der oprichting, zijnde 23 Februari 1912. Na het verstrijken van genoemd tijdvak is de duur der vereniging in verband met een beschikking van de Raad voor het Rechtsherstel van 23 juni 1947, no. TL 1637 verlengd tot en met 22 December 1971.

In een algemene vergadering kan echter, mits 6 maanden vóór het eindigen van dit laatste tijdvak, tot verlenging worden besloten.

ARTIKEL 3. De vereniging heeft uitsluitend ten doel in het belang van verbetering der volkshuisvesting in de gemeente Wormer werkzaam te zijn. Zij tracht dit doel te bereiken door het verkrijgen van bouwterrein en woningen, het stichten van nieuwe woningen en het veranderen van bestaande woningen.

b. Geldmiddelen.

ARTIKEL 4. Door de vereniging wordt een aandelenkapitaal gevormd, bestaande uit aandelen van f 25,--, waarover jaarlijks geen hoger dividend dan 4% wordt uitgekeerd, met dien verstande dat, indien in enig jaar een lager dividend wordt uitgekeerd, het tekort in één der 10 volgende jaren mag worden aangevuld.

De aandelen zijn op naam en niet aflosbaar of opvorderbaar, zolang niet alle schulden van de vereniging zijn afbetaald. De aandelen worden door de voorzitter en penningmeester ondertekend.

De secretaris houdt een register bij, vermeldende de nummers en de namen der eigenaars der op naam uitgebrachte aandelen.

Overdracht van aandelen op naam heeft plaats door overschrijving op het register der vereniging, ten verzoeken van de overdrager en met goedkeuring van het bestuur. Van deze overdracht wordt op het aandeel een door de secretaris ondertekende aantekening gesteld.

ARTIKEL 5. Vervreemding of bezwaring van onroerende goederen der vereniging kan niet anders geschieden dan met goedkeuring van burgemeester en wethouders van Wormer, of, bij weigering daarvan, met goedvinden van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, Burgemeester en Wethouders gehoord.

Voor de gelden bij de leden van de vereniging, ook op andere wijze dan door plaatsing van aandelen opgenomen, kan geen hogere rente dan 4% worden vergoed.

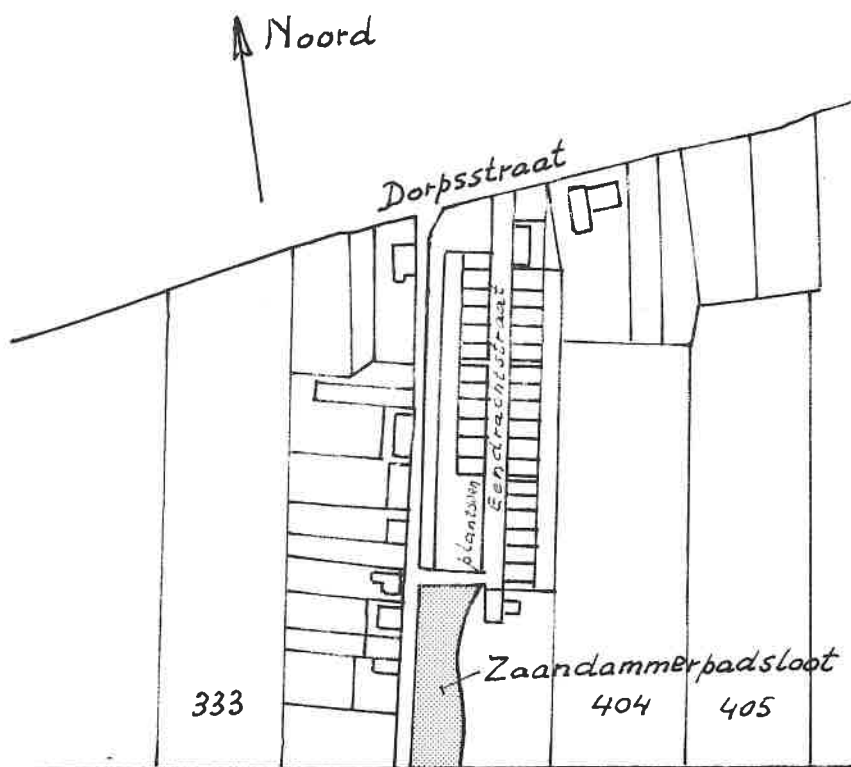
ARTIKEL 6. Er is een fonds van onderhoud en herstel. Ten laste daarvan komen alle gewone en buitengewone uitgaven, die voor het onderhoud en herstel der gebouwen nodig zijn. Nadat een gebouw ter bewoning beschikbaar is gekomen, stelt de eerstvolgende algemene vergadering, op voorstel van het bestuur, een som vast, waarmee terzake van dat gebouw het fonds jaarlijks zal worden goedge-schreven.

ARTIKEL 7. Is er na de uitkering, bedoeld in artikel 4, een overschot, dan wordt het fonds van onderhoud en herstel daarmee goedge-schreven of komt het bedrag ten goede aan andere in exploitatie zijnde complexen, waarop verlies wordt geleden.

UITGAVEN.

DIENT
1915.

Dagteekening der uitgaaf.		OMSCHRIJVING DER UITGAAF.	Bedrag.	
Januari	29	Ran Onderlinge Brandverzekering Maatschappij, 25 p. premie	14	34 -
Juli	1	" gemeente Wormen in mindering annuïteit	1200	- -
"	2	" E. Wakker voor inruiming huise, loesicht en	65	52 -
"	15	" gemeente Wormen in mindering annuïteit	2000	- -
"	"	" de Ruyter en Vgkamp voor behangwerk W.	3	15 -
"	21	" grondbelasting (met waanschuiving)	164	59 -
Aug	4	" gemeente Wormen restant annuïteit	342	00 -
"	14	" J. Kooij voor herstellingen W.	10	24 -
Nov	17	" grondbelasting	164	54 -
Dec	31	" J. Breeuwer voor herstelling - onderhoud W.	37	06 -
"	"	" W. Kloppe	5	34 -
"	"	" B. Boes by	39	05 -
"	"	" J. Stam	20	84 -
"	"	" W. Schellus	3	25 -
"	"	" C. Moes	12	36 -
"	"	" J. Sieperman	7	74 -
"	"	" D. Maarsen aanleg plantsoen	35	40 -
"	"	" E. Wakker voor inruiming huise, loesicht en	70	98 -
"	"	" E. Wakker herstelling, onderhoud W.	0	65 -
"	"	" polderkosten	6	25 -
"	"	" D. Kooiman rente aandeel	1	- -
"	"	" D. Bart	1	- -
"	"	" T. Schoenmaker	1	- -
"	"	" C. P. Veer	1	- -
"	"	" W. Visser	1	- -
"	"	" G. de Groot	1	- -
"	"	" D. Wakker	1	- -
"	"	" J. Daas voor hekwerk ged. plantsoen	97	16 -
"	"	" penningmeester, post en zegels en	1	00 -
Uitgaven			4381	57 ⁵

Situatie ná de demping van de wegsloot en van een gedeelte van de Zaandammerpadsloot.

Achterzijde van de Eendrachtstraat met op de voorgrond nog een stukje Zaandammerpadsloot.

BEWONERS VAN DE EENDRACHTSTRAAT VAN 1913 tot 1920

In dit hoofdstuk zijn niet alleen de 29 woningen van de woningbouwvereniging behandeld, maar ook de percelen in de naaste omgeving.

De meeste bewoners zullen dit toch ervaren hebben als "behorende tot onze woonbuurt". Zo zijn hier in opgenomen Holtmans hobbyhuis, met de twee erbij behorende percelen, het voormalige houten huis (Visser) aan het einde van de straat, het houten huis (van Assema) aan de Dorpsstraat en de Dorpsstraat tegenover de Eendrachtstraat, gerekend vanaf C.J. Nooy (later de Boer-fietsen, naast het toenmalige zwembadpaadje) tot en met J. Rem (later van Dam, thans onbebouwd).

De namen zijn afkomstig uit het bevolkingsregister van Wormer en gaan in dit register tot 1920 of soms iets verder. Indien er ná 1920 kinderen geboren zijn, komen deze dus meestal niet in dit hoofdstuk voor.

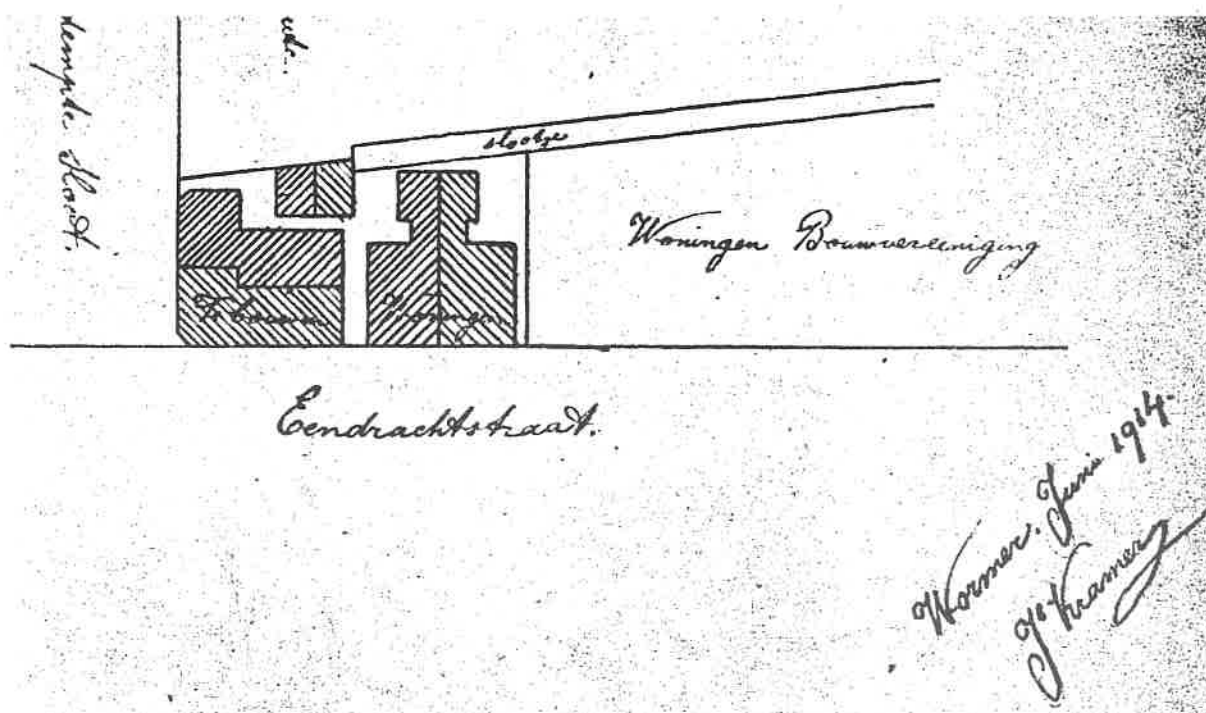
De juiste volgorde van bewoning is niet altijd exact na te gaan, zo vinden we van mensen die eerst elders in het dorp gewoond hebben, niet de datum waarop ze naar de Eendrachtstraat verhuisd zijn. Er staat dan bijv. vermeld: Dorp 182a A128a126 Eendrachtstraat nr..... Dit gezin vestigde zich dus eerst in 't dorp op nr. 182a, woonde daarna op nr A128a en 126 en verhuisde toen naar de Eendrachtstraat. Wél vermeldde men de éerste inschrijfdatum, in dit geval dus Dorp 182a. Bij vestiging van een gezin direkt in de Eendrachtstraat kon de inschrijfdatum aangehouden worden, deze is dan ook in dit hoofdstuk vermeld.

Links het huis A128; rechts waren er eerst 2 winkels, A 235 en A 235a. In later jaren werden deze twee samengevoegd, de toegang kwam in het midden.

C. Mandjes was hier vele jaren winkelchef van de Coöperatie "De Eenheid" U.A. Later werd dit Holtmans hobbyhuis.

Op 23 juni 1914 werd aan A. Kramer te Wormer vergunning verleend "tot het bouwen van twee perceelen, waarvan het eene is verdeeld in twee woningen en het andere in twee winkels en twee woningen, hoek Eendrachtstraat". De tekening werd vervaardigd in juni 1914 door Jb. Kramer, waarvan de situatie hieronder is afgebeeld. Het betreft hier het tegenwoordige perceel van Holtmans Hobbyhuis, Dorpsstraat 46. In dat pand waren dus toen 2 winkels ondergebracht.

Voor het terugvinden van de huisnummering kan het uitklapblaadje achterin dit werkje u goede diensten bewijzen.

Dorpsstraat

A235: 23 april 1915 Jacob C.D. Koster, zetwinkelier, geh.m. Grietje Tan, Zoon: Cornelis J. (vertrokken 10-1-1917 naar Alkmaar)
(de Oostelijke Winkel)

Johannes Vlegels, loodgieter, geh.m. Aafje van der Laan, kinderen Johanna A.M., Johannes L., Lodewikus, Thimotheus en Anna G.
Pieter L. Benoni, kruidenier, geh.m. Margien Massee.

A235a : Maarten de Ruijter, manufacturen, geh.m. Anna Ofman, kinderen Trijntje en Grietje (de Westelijke Winkel).

De Oostzijde van de Eendrachtstraat:

A235A: Abraham Kaper, los werkman (overl. 9-12-1920), geh.m. Aaltje Taanman, dochter Engeltje.
(inw) 18-9-1920. Jacob W. Taanman, olieslager, geh.m. Cornelia Kruijt, dochter Jacoba.

A235Aa: 21-7-1916: Cornelis Smit, gortmaalter, geh.m. Elsje Buijten.

nr.1: 20-6-1913 Jan Kok, stoker gasfabriek, geh.m. Frederika W. Mostert, zoon Jan.

12-6-1914 Antonius J. Tulleken, schilder, geh.m. Elisabeth C. Goossens.

15-4-1915: Pieter Wezel, fabriekssmid, geh.m. Dieuwertje van Vuure, kinderen Pietronella en Willem.

nr.3: 20-6-1913 Cornelis Humme, fabrieksarbeider, geh.m. Klasina Bakker, zoon Johan C.

Hendrik O. Geerling, huisschilder, geh.m. Fokje Heeres de Haan.

5-7-1915: Nikolaas Hooyschuur, papiermaker, geh.m. Catharina Sinkel-dam, kinderen Nikolaas D., Geertruida, Dirk, Naatje, Cornelia, Cornelis, Willem, Elisabeth, Alida en Bertus.

nr.5: 13-9-1913 Machiel van Oosterhout, fabrieksarbeider, geh.m. Anna G. van Brussel, kinderen Johannes M. en Anna M.

22-4-1914: Antonius Rozemeijer, fabriekssmid, geh.m. Catharina G. Terhoeven, kinderen Paulus J., Johannes P., Johanna C., Geertruida M., Gerardus H., Antonius G. en Hendrikus A.

nr.7: Dirk Schuitemaker, schilder, geh.m. Jacoba C.H.G.A.L. Cruijff, kinderen Pieter, Barend en Albert.

Johannes van Oosterhout, zonder beroep, geh.m. Johanna M. Feijen, zoon Johannes M.

4-5-1914: Cornelis Bruning, gepensioneerd, geh. m. Maria C. vd Brande.

21-4-1915: Johannes C. Knijn, metselaar a.e. papierfabriek, geh.m. Anna van Ederen, kinderen Hendrik en Cornelis J.

nr. 9: IJsbrand Luttik, stoker a.d. Eendracht, geh.m. Wifje Plooyer, kinderen Anna, Grietje, Pieter, Klaas, Simon, Gerrit, IJsbrand, Hendrik en Aagje (de meesten waren toen algetrouwd).

9-8-1915: Jan Moman, stoker gasfabriek, geh.m. Hermanna E.Pas, kinderen Egberdina, Harm en Anna.Wed. E.Pas-Visscher, behuwd moeder.

1-11-1916: Gerhardus Volderts, agent van politie, overl. 29-10-1918, geh.m. Jantje Roelfsema, dochter Bildina M.

4-3-1919: Klaas de Boer, gemeente veldwachter, geh.m. Maria Olthuis, kinderen Geerling, Maria en Saapke.

nr. 11: Bertus Steen, bordpapiermaker, geh.m. Catharina C. Oudejans, kinderen Christina, Cornelis, Maria, Anna, Wilhelmina en Alberta.

10-6-1915: Jacob Groot, olieslager, geh.m. Eva Veenendaal.

Jan J. Schoute, papiermaker, geh.m. Anna Luttik, kinderen Dirk, IJsbrand, Jacob Dieuwertje en Nicolaas.

nr. 13: Jan C. Vlotter, fabrieksarbeider, geh.m. Antje Koster. Vader Pieter Vlotter woonde bij hen in.

George J. Kirschbaum, wasknecht bij K. Hartog, geh.m. Johanna G. van Lier, kinderen Petronella en Johanna J.

27-7-1914: Pieter Schram, fabrieksarbeider, geh.m. Jannetje Klaassen, kinderen Pieter, Lubbertus en Dieuwertje.

21-9-1918: Willem Schaap (inw.) pakhuisknecht, geh.m. Lubberta Klaassen, zoon Willem.

Harmen van de Poppe (inw.) meelbewerker a.e. meelfabriek, kinderen Kornelisje, Lubbert, Lubbetje en Aaltje.

21-11-1919 : Dirk Korf (inw.) pakhuisknecht a.e. meelfabriek, geh. m. Stientje verhoeff, kinderen Jacobje en Tromp.

nr. 15: Klaas Luttik, papiersnijder, geh.m. Grietje Ofman, kinderen IJsbrand en Jan.

21-11-1919: Jelle Loosman, (inw.), papiermaker, geh.m. Harmpje Hoefnagel, zoon Hendrik.

30-3-1921: Jacobus Klees, (inw.) bakker, geh.m. Grietje Buitenhuis, kinderen Dirk en Willem.

nr. 17: 19-11-1913: Pieter Band, gortpeller, geh.m. Luwtje Leerlooyer, kinderen Jan en Luwtje.

Abraham Halff, chocolademaker, geh.m. Maria Andrea, kinderen Grietje, Leendert en Jansje.

Pieter Ofman, olieslager, geh.m. Jannetje de Gooyer, kinderen Dirk, Pieter en Jannetje.

nr. 19: 11-10-1913: Wed. Muus Roozendaal, zonder beroep, met haar zoon Pieter Roozendaal, chocolademaker.

21-5-1914: Jan M. Bosma, schilder geh.m. Pietje Twijnstra, dochter Joukje.

30-12-1914: Willem F. Wiegman, broodbakker, geh.m. Grietje Staal, kinderen Willem, Klaas en Roelofje.

7-2-1916: Cornelis de Wit, olieslager, geh.m. Zwanida J. Breebaart, kinderen Aafje K. en Wilhelmina J.

nr. 21: 13-10-1913: Caspar F. Bentvelzen, kleermaker, geh.m.

Johanna C. Noordermeer, kinderen Bernarda M.C. en Elzevier C.F.

9-11-1914: Dirk de Ruijter, schilder, geh.m. Dorothea Gravesteijn, kinderen Dorothea en Pieter.

nr. 23: 26-3-1914 Simon Romeijn, geh.m. Immetje Vloed.

25-3-1915: Pieter Wakker, timmerman, geh.m. Geertruida J. Martens, dochter Trijntje.

4-7-1919: Martinus Vroegh, koller a.e. papierfabriek, geh.m. Klaasje Schaak, dochter Teuntje J.

nr. 25: 10-2-1914: Martinus J. van Putten, geh.m. Marietje Kok, zoon Hendrik.

11-1-1915: Jan Mak, papiersnijder Eendracht, geh.m. Margaretha Kroon, kinderen Johannes en Willem.

nr. 27: Nicolaas Kuyper, gerstpeller, geh.m. Aaltje Bastiaan, kinderen Cornelis, Gerrit en Nicolaas.

26-2-1916: Willem de Jong, machinist a.e. papierfabriek, geh.m. Grietje Visser, kinderen Eefje P., Pieter E., Paulina H., Jan P., Grietje en Willem.

nr. 29: Dirk Bierenbroodspot, bordpapiermaker a.d. Eendracht, geh.m. Guurtje Groot, kinderen Andries, Cornelia en Grietje.

nr. 31: 28-1-1914: Pieter Waterdrinker, commies direkte belastingen geh.m. Annetje Dirkzwager, zoon Pieter F.

5-11-1914: Egied E. van Muijlder, aquisiteur, geh.m. Louisa Th. Pereman, dochter Delphing C.

1915: Cornelis de Haan, timmerman a.e. papierfabriek, geh.m. Neeltje de Boer, dochter Neeltje J.

nr. 33: 4-11-1913: Antonius H.D. Wamelink, rijksveldwachter, geh.m. Bernardina C. Post, kinderen Elisabeth A.M., Hermannus F.J. en Petrus J.

Dirk de Groot, papierstofmaalter, geh.m. Luwina van Enkhuizen.

De WESTZIJDE van de Eendrachtstraat

nr.2: Dirk Schoūte, sjouwerman, geh.m. Dieuwertje Kwikkel, kinderen Jacob, Jan J., Gerritje, Anna M., Aris, Dirk, Nicolaas, Hendrik en Dieuwertje (de meesten waren toen al getrouwd).

nr. 4: Jacob Teel, papierstofverzamelaar a.d. Eendracht, geh.m. Antje Molenaar, kinderen Bregtje, Trijntje, Reintje, Marijtje, Jan, Anna, Jacob, Pieter, Neeltje en Dirk (de meesten waren al getrouwd).

nr. 6: Jan Fritz, geh.m. Trijntje Koeman, kinderen Lijsje E., Johanna S.E., Jacob, Jan, Trijntje, Barend, Karel G., Gerrit G.A., Immetje en Sientje.

nr. 8: 14 april 1913 Adam Klapmuts, straatmaker, geh.m. Aaltje Wals, kinderen Niesje, Lijsje en Jacob.

9 febr. 1916: Hendrik Bakker, gasfitter, geh.m. Geertje Lassche, kinderen Georg H., Hendrik en Egbert.

14 juni 1919: Willem Appel, gasstoker, geh.m. Jannetje Slot, dochter Jansje.

nr. 10: Jacob Groot, schoenmaker, geh.m. Marijtje Koster, kinderen Neeltje, Marijtje, Jan en Geertje.

nr. 12: Johannes Kee, los arbeider aan de Vlijt, geh.m. Eefje Knecht, kinderen Jacobus S. en Anna.

Annetje Luttik (inw.), wed. van Simon Knecht (overl. 11-12-1902), kinderen Eefje, Simon, Grietje en Aafje, waarvan er in die tijd de meesten al getrouwd waren.

15 september 1915: Dirk Eenhuizen, fabrieksarbeider, geh.m. Trijntje Visser.

27 januari 1917: Willem Versteeg, meelbewerker aan een meelfabriek, geh.m. Hendrika van Schooten.

nr. 14: 4 november 1913: Arend Stoter, schippersknecht, geh.m. Margien Eshuis, kinderen Jandina en Fake.

6 mei 1914: Gerrit van Heijningen, cacaobewerker bij Boon, geh.m. Trijntje Plas, kinderen Cornelis en Maartje.

nr. 16: 5 november 1913: Hendrik Duits, olieslager en Koekenzager, geh.m. Anna Meijns, kinderen Hendrik, Elisabeth C., Casper, Gerrit en Neeltje. 6 april 1918: Cyriël de Bruyne (inw.) sigarenmaker, geh. m. Elisabeth C. Duits, zoon Alois.

nr. 18: 17 december 1913: Nicolaas Mol, fabrieksarbeider, geh.m. Margaretha M. Verweijen, kinderen Catharina en Gijsbertus.

nr. 20: 24 dec. 1913: Jacob van Herwaarden, fabrieksarbeider, geh. m. Theodora Braadt.

Jan Kok, hulpstoker Unie, geh.m. Guurtje Boon, kinderen Grietje, Klaas, Antje, Maartje en Cornelis.

29 mei 1916: Pieter de Groot, timmerman a.e. fabriek, geh.m. Aagje Roozendaal, kinderen Simon, Grietje en Muus. Voorts woonden in de wed. Grietje Roozendaal-Bierenbroodspot en Jacoba Roozendaal.

nr.22: 28 febr. 1914: Willem E. de Haas, geh.m. Grietje A.M. Morlang. 13 maart 1915: Gerrit Pas, geh.m. Aaltje Blankespoor, kinderen Herman, Goukje en Floris.

4 nov.1918: Thomas Ammeraal, geh.m. Elisabeth Visser (overl. 1-12-1918), kinderen Thomas, Elisabeth en Jannetje. Op 12 dec. 1920 vestigden zich hierbij Catharina Klapmuts (wed. van Arend Exalto) en Maartje Exalto. 10 febr.1919: (tijdelijk inw.) Tijmen Kippersluis steenzetter en pakhuisknecht gortpellerij, geh.m. Jannetje Ammeraal, kinderen Gerrit, Hendrik en Johanna.

nr. 24: 28 jan. 1914: Klaas Ris, fabrieksarbeider, geh.m. Maartje Stadt, zoon Nico M.
Jan de Gooijer, schipper a.d. Eendracht (overl. 30 sept.1920), geh. m. Antje Beudeker, zoon Cornelis.
Arie Leeuwerink, geh.m. Angenietje Exalto, kinderen Jacoba J., Jacob en Maartje.

Aan het einde van de straat bevond zich een houten huis (in tweeën bewoond)

nr. A234a: Christoffel Visser, sorteerder a.d. Eendracht (overl. 2-7-1909), geh.m. Elisabeth Keet.

nr. A234: Nicolaas Visser, papierinpakker Eendracht, geh.m. Maria Glas, kinderen Elisabeth, Albertus N. en Christina A.

Aan het begin van de straat eveneens een houten huis:

Dorpsstraat nr. A236: Hendrikus B. Siemer, timmerman, geh.m. Sieuwertje Stolp, ze vertrokken op 2-10-1912 naar Wormerveer.
Jacob van 't Hof, rijststoker, geh.m. Dieuwertje Kort, kinderen Jacob, Mattheus en Klaas.
Frederik van Assema, zemeltrekker aan de Vlijt, geh.m. Geertje Schaak, kinderen Hendrik, Trijntje, Johanna, Johannes S. Anna G. (overl.), Agatha, Frederikus J., Cornelis B., Anna G. (overl.), Geertruida K., Klasina H., Anna G. en Bernardus J.

Dit huis werd in 1930 gesloopt.

De Dorpsstraat tegenover de Eendrachtstraat

Al32: Cornelis J. Nooy, kruidenier, geh.m. Anna Bank, kinderen Johannes, Agatha, Margaretha, Nicolaas, Alida A. en Cornelis M.

Al31: Bartholomeus Smit, pakhuisknecht Mercurius, geh.m. Engelina M. van der Laan, kinderen Theodorus en Afra M.

Jan Kok, hulpstoker Unie, geh.m. Guurtje Boon (zie Eendrachtstr.20)
Aaltje Kwantes-Kuyper, wed. van Martinus Kwantes, ventster in manufacturen, kinderen Duifje, Klaas en Willem A. (overl. 4-6-1918).

Al30: Pieter Jongens, timmerman, geh.m. Lena Molenaar, kinderen Pieter, Maartje, Cornelis, Catharina, Jan, Klaas, Douwe, Aagje, Jacob en Martinus. De meeste kinderen waren in die tijd reeds getrouwd.

Al29A: 21 juni 1913: Matthijs Vijzelaar, barbier, geh.m. Dieuwertje Kramer, zoon Pieter, inw. Cornelis J. (broeder) en Catharina (zuster).

11 maart 1921: Cornelis J. Vijzelaar, barbier, geh.m. Trijntje Kooiman.

Al29: 30 juni 1914: Albert Rezee, fruit- en groentehandelaar, geh. m. Jannetje Duits, kinderen Hendrik, Jan en Albert.

De vergunning voor het bouwen van een woon- en winkelhuis werd verleend op 3 maart 1914: het pand werd gebouwd door Jb. Molenaar.

Al28: Gerbrand Rem, kastelein (overl. 14-4-1918) geh.m. Pieterella E.H. Horstmannshoff, zoon Jacob.
Jacob Rem, schilder, geh.m. Duifje Jongejans, kinderen Klaas, Gerbrand, Agatha P. en Petronella E.H., Moeder Pieterella E.H. woonde nog tijdelijk in, ze overleed op 21-12- 1920.

WORMER. Dorpsstraat

De Dorpsstraat aan de Noordzijde omstreeks 1928. Van links naar rechts de nrs. Al32, Al31 en A 130. Achter de telefoonpaal bevindt zich de kapperszaak nr. 129 A, niet zichtbaar, en verder Al29 en Al28. Rechts de winkel toen nog Jb. van Vlaanderen (simplex rijwielen, motoren) en geheel rechts "huize van Assema". Personen v.l.n.r. Mevr. A. Nooy-Bank, dochter Nooy en C.J. Nooy, verder Jan Vink en Klaas Saft.

Wormer, hoek Zandammerpad

Rechts op de foto de kapperszaak Al29, later nr. 452 en nú nr. 53.

VOLKSTELLING EENDRACHTSTRAAT 1931

			1	A. Hildering	2m 3v
			3	A. de Ruijter-Ofman	-m 3v
			steeg		
D. Schoute	1m -v	2	5	P. Wezel	2m 2v
D. Teel	3m 1v	4	7	G. Goedhart	1m 1v
Jn. Fritz sr.	2m 3v	6	9	A. Rozemeijer	3m 2v
G. Kroon-Vredenburg	2m 3v	8	11	J.C. Knijn	3m 1v
Jb. Groot	1m 1v	10	13	K. de Boer	2m 3v
Th. Hessels	2m 2v	12	steeg		
		steeg	15	J.J. Schoute	4m 2v
J.G. Potgieser	1m 6v	14	17	P. Schram	4m 3v
H. Duits	2m 1v	16	19	K. Luttik	1m 1v
N. Mol	2m 2v	18	21	N. Zijp	4m 3v
P. Nooij	1m 1v	20	23	Abr. Hessels	1m 1v
Th. Ammeraal	1m 4v	22	25	J.M. Reijven	5m 3v
P. Noë	2m 4v	24	steeg		
			27	Jn. Teel	2m 2v
			29	J. Mak	3m 3v
			31	W. de Jong	4m 4v
			33	D. Bierenbroodspot	1m 1v
			35	C. de Haan	1m 2v
			37	D. de Groot	2m 1v
			39	Nic. Visser	1m 2v

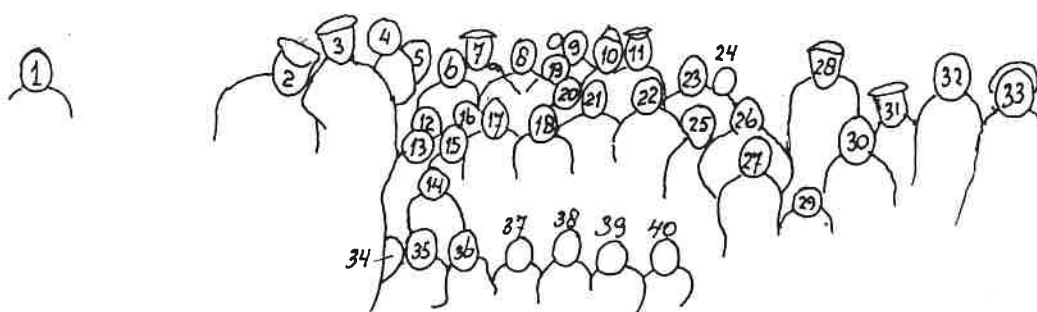
PLANTSOEN

Totaal aantal mannen 66
Totaal aantal vrouwen 71
Samen 137 personen

m= aantal mannen.
v= aantal vrouwen

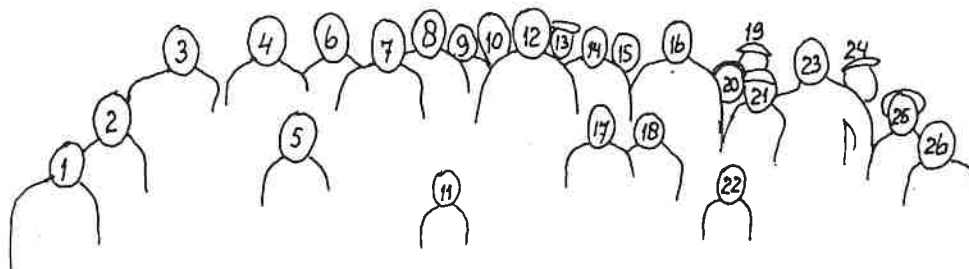
De Eendrachtstraat met verschillende van haar bewoners in 1915. Het was een smalle straat met tuintjes voor de huizen. Hierin stonden struiken en jonge dunne boompjes.

1. D. Wezel-van Vuure 2. Wouter van Kleef 3. Jan Vlegels 4. Lodewikus Vlegels 5. Pietje Plas 6. G. Luttik-Ofman 7. G. van Heiningen 8. Jans Rozemeijer 9. E. Groot-Veenendaal 10. A. Knijn-van Ederen 11. "Hannes" Veenendaal, de scharenslijper en stoelenmatter 12. Neeltje Hooijschuur 13. Jo van Assema 14. Willem Hooijschuur 15. Trijntje van Assema 16. Annie Hooijschuur 17. Wijntje Veken 18. Neeltje Teel, later mevr. Koster 19. M. Groot-Koster 20. Henk van Assema 21. Trijntje Fritz, later mevr. de Vries 22. Geertje Hooijschuur 23. J. Schram-Klaassen 24. Pieter Schram 25. Dirk Hooijschuur 26. Dieuwertje Schoute 27. IJs of Jan Luttik 28. Jb. Groot, de schoenmaker 29. Jan L. Vlegels 30. Dora de Ruyter, later mevr. Hoek 31. Jo Horstmann 32. C.G. Rozemeijer-Terhoeven 33. Wed. E. Pas-Visscher, de schoonmoeder van J. Moman 34. Nico Nooy Cz. 35. Jan Nooy Cz. 36. Cornelis Hooijschuur 37. Geertje Groot, later mevr. Duis 38. Gerrit Fritz 39. Immetje Fritz, later mevr. Piet 40. Dirk Teel jbz.

Nóg een foto van 1915. Deze is achter in de straat genomen. Het "huis van Visser" met de boomgaard op de achtergrond is goed zichtbaar.

1,2 en 3 zijn niet herkend 4.A. de Groot-Roozendaal 5. Dora de Ruyter, later mevr.Hoek 6. E.Groot-Veenendaal 7. Grietje Bierenbroodspot, later mevr. Groothuis 8. Jans Rozemeijer 9. Pieter Schram 10.G. Luttik-Ofman 11,12,13 en 14 zijn niet herkend 15.J. Schram-Klaassen 16.A. Duits-Meijns 17. IJs of Jan Luttik 18. NN 19.Henk van Assema 20.Jan van Assema 21.Jan Nooy 22. NN 23.NN 24.Jo Horstmann 25.Jans Koelemeijer 26. Trijntje van Assema.

Voor opgave van de ontbrekende namen houd ik me gaarne aanbevolen!

Wie woonden er also in die Eendrachtstraat?

De Eendrachtstraat was eigenlijk maar een klein straatje, waar indertijd, zo bij elkaar genomen, 36 gezinnen woonden. Liep je vanaf de kant van het dorp de straat in, dan bevond zich eerst aan je linkerhand, op de hoek, het winkelpand (dit staat er nu nog!). Vervolgens stond er een blokje van twee huizen, welke thans dienst doen als opslagruimte. Daarna kwamen de huizen van de bouwvereniging Wormer, achtereenvolgens een blokje van vijf en twee blokken van elk zes woningen. Aan de rechterkant van de straat, vóór de Dorpsstraat, stond vroeger een houten huis en daarna volgden twee blokken van elk zes woningen. Aan het einde van de straat stond dan nog het houten huis van voorheen de familie Klaas Visser. In zo'n kleine gemeenschap kende praktisch iedereen elkaar. Het is dan ook niet verwonderlijk dat je vroeger als kind zo goed als alle namen van de bewoners wist te noemen. Uit diverse gesprekken met oud-bewoners van de straat bleek dat ook zij dit "over zich hadden", echter meestal alleen over hun eigen bewonersperiode.

De straat heeft zo'n 70 jaren bestaan en daardoor is er vanzelfsprekend ook wat betreft de bewoners, nogal wat veranderd! In dit overzicht komen we op een totaal van bijna 200 verschillende gezinnen, waarbij de inwonende gezinnen hier niet meegerekend zijn.

Er waren nogal wat honkvaste bewoners bij, sommigen bleven hun straatje méér dan een halve eeuw trouw! Daar zijn dan met meer dan 50 jaren de families D. de Groot, Th. Hessels, J.C. Knijn, J. Mak, N. Mol en N. Zijp. Met meer dan 40 jaren de families J. Fritz sr., C. deHaan, G. de Jong-Visser, G. Kippersluis, J.A. Klos, G. Kroon, G. Kroon-Vredenburg, K. Meijn, P. Noë sr., P. Noë jr., A. Rozemeijer, H. Schoute, Jn. Teel, D. Thesing en L. de Vries.

Als bijzonderheid kan nog vermeld worden dat er in huis nr. 6 vanaf 1913 tot 1980 een familie Fritz gewoond heeft, nl. vanaf 1913 eerst Jan Fritz sr., daarna diens zoon Barend Fritz en tot 1980 de zoon van Barend nl. Gerard Fritz.

Noemen we ook nog even de bewoners die de eerste jaren nog als kind bij hun ouders woonden, maar soms "na hun trouwen" later weer in de straat kwamen wonen. Genoemd worden hier alleen diegenen met meer dan 50 jaren "trouw aan de straat" en dat zijn dan Johanna S.E. Meijn-Fritz, Trijntje de Vries-Fritz, Neeltje Kippersluis-Duits en Hendrik Schoute Dz.

De meeste gegevens voor dit hoofdstuk zijn afkomstig uit het bevolkingsregister en uit het woningkaartenbestand. Daar de oudste kaarten helaas niet altijd even volledig bleken te zijn, moesten de ontbrekende gegevens door middel van combineren en door informatie bij de oud-bewoners verzameld worden. Dit is niet geheel en al gelukt. Er kan dus hier en daar een kleine maar onvermijdelijke onnauwkeurigheid zijn ontstaan.

Er worden, in tegenstelling tot het hoofdstuk "bewoners van 1913 tot 1920", in dit hoofdstuk alleen de hoofdbewoners genoemd. Bij de beschrijving van de inwoners beginnen we bij de winkels aan de Dorpsstraat en vervolgen dan met de Oostkant van de straat tot en met het houten huis aan het einde. Verder de Westkant van de straat, gerekend vanaf de voorkant tot aan het voormalige plantsoen aan de achterzijde. We eindigen dit relaas met een opsomming van de bewoners van de Dorpsstraat, welke tegenover de Eendrachtstraat woonden.

De huisnummering zoals aangegeven is die, welke na 1927 is ontstaan: die van vóór 1927 is tussen haakjes aangegeven.
De situatie van de huisnummering is op het uitklapblaadje achter in dit werkje terug te vinden.

Dorpsstraat 399 (A235), De Oostelijke winkel (thans nr. 46):
1915-1917 Jacob C.D. Koster; 1917-1918 Johannes Vlegels; 1918-1923 Pieter L. Benonie; 1924-1960 Cornelis Mandjes.
Achter deze winkel woonde van 1928-1931 Lubbertus P. de Vries.

Dorpsstraat 401 (A235a), de Westelijke winkel (thans nr. 46):
1915-1923 Maarten de Ruijter; 1915-1927 Anna de Ruijter-Ofman; 1927-1928 Jacob van Vlaanderen.
In 1928 breidde de Coöperatiewinkel zich uit en werd het Westelijke winkelpand aan het Oostelijke toegevoegd.
Bewoners van 1928-1960 Cornelis Mandjes; 1960-1971 Paulus Reijven; 1971-1973 Coöperatie; 1973-heden Holtmans Hobbyhuis.

De Oostzijde van de Eendrachtstraat:

Nr.1 (235A): 1915-1920 Abraham Kaper; 1915-1922 Alida Kaper-Taanman; 1922-1936 Albert Hildering; 1936-1941 Jacob Duineveld; 1941-1965 Johannes A.Klos; 1965-1973 opslagruimte Coöperatie; 1973-heden: opslagruimte Holtmans Hobbyhuis.

Bewoners van de straat bijeen op de foto omstreeks 1930.
Boven, van links naar rechts: Trijntje de Vries-Fritz met dochtertje Bep, Immetje Fritz, Grietje de Ruijter, Engeltje Kaper, Sientje Fritz, Trijntje de Ruijter, Annie Mandjes-Schouten met dochtertje Gon.
Vóór, van links naar rechts de kinderen de Vries, nl. Alie, Tinie, Jan, Gré en Tinus Hildering. Foto genomen vóór de steeg, rechts huisnummer 1.

nr.3 (235Aa): 1916-1928 Cornelis Smit; 1928-ca. 1936 Anna de Ruijter-Ofman; ca. 1936-1939 Jacob Doornbosch; 1939 Barend Fritz; 1939-1954 Hendrik Buijsman; 1954-1970 IJsbrand B.Huitema; 1954-1974 Adriana M.Huitema-Bontes; 1974-heden: opslagruimte Holtmans Hobbyhuis.

nr.5 (1):

1913-1914 Jan Kok; 1914-1915 Antonius J. Tulleken; 1915-1941 Pieter Wezel; 1941-1953 Wouterius van Kleef; 1953-1954 Willem de Haas; 1954-1962 Antonius N.van Kleef; 1962-1967 Trijntje Goedhart; 1967-1968 Johanna A. Nooij-Kleij; 1968-1983 Hermanus J. Meijer.

nr.7 (3):

1913-1915 Cornelis Humme; 1915 Hendrik O. Geerling; 1915-1923 Nikolaas Hooijschuur; 1923-1947 Gerrit Goedhart; 1923-1958 Alida Goedhart-Klaassen; 1958-1974 Jacobus P.M. Mandjes; 1974-1982 Petrus Lubbers; 1983 Nicolaas Saft.

Op de stoep, gezellig buurtpraatje. Links huis nr. 13 en rechts nr. 15. Van links naar rechts Willem Appel (8), Jan Teel (27), Jacob Schoute Jnz. (15), Gerrit Duits (16), Anna Knijn-van Ederen (11), Dieuwertje Schram (17), zittend Grietje Luttik-Ofman (19), Anna Duits-Meijns (16). Boven: Anna Schoute-Luttik (15) en daar vóór G. Ofman-Kijning, de moeder van Grietje Luttik-Ofman. De cijfers tussen haakjes geven de huisnummers aan van de hier genoemde personen.

nr.9 (5):

1913-1914 Machiel van Oosterhout; 1914-1957 Antonius Rozemeijer; 1914-1959 Catharina G. Rozemeijer-Terhoeven; 1959-1961 Jacobus J. Jongkind; 1961-1963 Dirk op den Velde; 1963-1975 Gerrit de Vries; 1975-1978 Cornelis P.H. Smit; 1978-1983 Petrus A. de Leeuw.

nr.11(7):

1913 Dirk Schuitemaker; 1914 Johannes van Oosterhout; 1914-1915 Cornelis Bruning; 1915-1963 Johannes C. Knijn; 1915-1965 Anna Knijn-van Ederen; 1965-1967 Hendrik Meijer; 1967-1974 Theodorus Timmer; 1974-1979 Christiaan H.L. Knijn; 1979-1983 Adrianus J.J.A. Beljaars.

- nr. 13(9): 1913-1915 IJsbrand Luttik; 1915-1916 Jan Moman; 1916-1919 Gerhardus Volderts; 1919-1938 Klaas de Boer; 1938-1956 Hotse Veken; 1956-1971 Nicolaas de Leeuw; 1971-1972 Elisabeth C. Everaars; 1972-1983 Michael de Jong.
- nr. 15(11): 1913-1915 Bertes Steen; 1915-Jacob Groot; 1915-1931 Jan J. Schoute; 1931-1939 Jacob Nooij; 1939-1947 Gerardus M. Kroon Cz. 1947-1974 Cornelis Hooijschuur; 1974-1980 Antonius P. van der Pal; 1980-1983 Ronald van 't Veer.
- nr. 17(13): 1913 Jan C. Vlotter; 1914 George J. Kirschbaum; 1914-1938 Pieter Schram; 1938-1961 Cornelis Fijma; 1961-1980 Nicolaas Fijma; 1980-1983 Antonius P. van der Pal.
- nr. 19(15): 1913-1927 Klaas Luttik; 1927-1958 Cornelis van der Velden; 1958-1983 Cornelis Korver.
- nr. 21(19) : 1913-1917 Pieter Band; 1917-Abraham Halff; -1922 Pieter Ofman; 1922-1974 Nicolaas Zijp; 1975-1980 Nicolaas G.M. Zijp; 1980-1983 Bayram Ata.
- nr. 23(19): 1913-1914 Wed. Muus Roozendaal; 1914 Jan M. Bosma; 1914-1916 Willem F. Wiegman; 1916-1922 Cornelis de Wit; 1922-Karel L. Klugkist; -1927 Theodorus Kobes; 1927-1928 Anna de Ruijter-Ofman; 1928-1932 Abraham Hessels; 1932-1974 Klaas Meijn; 1932-1975 Johanna S.E. Meijn-Fritz; 1976-1983 Pedro L. Fernandez-Rivas.
- nr. 25(21): 1913-1914 Caspar F. Bentvelzen; 1914-1922 Dirk de Ruijter; 1922-1925 Nicolaas Heere; 1925-1929 Dirk J. Hagtingius; 1929-1955 Johannes M. Reijven; 1955-1983 Cornelis P. Smit.
- nr. 27(23): 1914-1915 Simon Romeijn; 1915-1919 Pieter Wakker; 1919-1923 Martinus Vroegh; 1923-1964 Jan Teel; 1964-1965 Willem J. Meijer; 1965-1983 Johannes A. Klos.
- nr. 29(25): 1914-1915 Martinus J. van Putten; 1915-1968 Jan Mak; 1968-1982 Cornelis van der Hulst; 1968-1983 Rinske A. van der Hulst-Godijn.
- nr. 31(27): 1914-1916 Nicolaas Kuyper; 1916-1932 Willem de Jong; 1916-1950 Grietje de Jong-Visser; 1950-1960 Grietje Visser; 1960-1964 Dirk Koning; 1960-1972 Helena Koning-Vredenburg; 1972-1979 Jacobus Bark; 1980-1983 Frans Saft.
- nr. 33(29): 1914-1931 Dirk Bierenbroodspot; 1931-1946 Lubbertus de Vries; 1931-1972 Trijntje de Vries-Fritz; 1972-1983 Cornelis Meeuw-sen.
- nr. 35(31): 1914 Pieter Waterdrinker; 1914-1915 Egied E. van Muijlder; 1915-1961 Cornelis de Haan; 1915-1962 Neeltje de Haan-de Boer; 1962-1977 Martinus J. Schermer; 1977 Johan van Zwol; 1978-1983 Petrus A. Kaskes.
- nr. 37(33): 1913- Antonius H.F. Wamelink; -1970 Dirk de Groot; 1970-1977 Gerrit Hijnekamp; 1977- 1983 Engel Smit.

Bij tolbak van de familie Rozemeijer (nr.9). van links naar rechts: Geertruida M. Rozemeijer, Maria de Boer-Olthuis, Klaas de Boer, Jacob Groot, Antonius Rozemeijer, Johanna C. Rozemeijer, Willem van Steen en Gerardus H. Rozemeijer.

nr. 39(A234): (het vóórste gedeelte van dit huis)

-1934 Nicolaas Visser; -1936 Maria Visser-Glas; 1936-1937 Wouter Kleij; 1937-1938 Hotse Veken; 1938-1939 Gerardus Kroon Cz.; 1939-1945 Jacob Doornbosch; 1939-1951 Catharina Doornbosch-Baas; 1951-1952 Willem Spijkerman; 1952-1955 Cornelis P. Smit; 1955-1968 Jacobus C. Damhuis.

Wijziging huisnummering van Eendrachtstraat nr. 39 in Zaandammerstraat nr. 1, waarschijnlijk in 1939.

nr. 39(A234a): (het achterste gedeelte van dit huis)

-1925 Elisabeth Visser-Keet; 1925-1936 werd dit huis eveneens door Nicolaas Visser bewoond. 1936-1937 Pieter Teel Jbz.; 1937-1939 Klaas Sikkes; 1939-1954 IJsbrand B. Huitema; 1954-1966 Hendrik Buijsman; 1966 Cornelis Klaver; 1966-1968 Gerard C. Fritz.

Wijziging huisnummering van Eendrachtstraat nr. 39 in Zaandammerstraat nr. 3, waarschijnlijk in 1939.

Dit dubbele bewoonde houten huis werd in het voorjaar van 1968 gesloopt en vervangen door een stenen dubbel woonhuis van de familie Klaas Bakker, Zaandammerstraat nr. 1 en 3. Sinds eind 1984 zijn dit de nummer 35 en 37.

De Westzijde van de Eendrachtstraat:

Het houten huis A236 is in het hoofdstuk "1913 tot 1920" reeds behandeld, het werd gesloopt in 1930.

nr. 2: 1913-1935 Dirk Schoute; 1935-1976 Hendrik Schoute; 1976-1980 Albert de Vries; 1976-1983 Jannetje de Vries- van der Pol.

nr. 4: 1913-1933 Jacob Teel; 1913-1936 Marijtje Teel; 1936-1959 Dirk Teel; 1959-1963 Johannes A. Vens; 1963-1983 Lammert Schipper.

nr. 6: 1913-1953 Jan Fritz sr.; 1953-1963 Barend Fritz; 1953-1974 Johanna E. Fritz-Wever; 1975-1980 Gerard C. Fritz; 1980-1983 Johannes A. Feller.

nr. 8: 1913-1916 Adam Klapmuts; 1916-1919 Hendrik Bakker; 1919-1928 Willem Appel; 1928-1975 Grietje Kroon-Vredenburg; 1976-1982 Johannes van der Zwart; 1982-1983 Liesje G. van Midden.

nr. 10: 1913-1931 Jacob Groot; 1931-1932 Bertus Wezel; 1932-1977 Dirk Thesing; 1978-1983 Jacobus N. Roozendaal.

nr. 12: 1913-1915 Johannes Kee ; 1915-1917 Dirk Eenhuizen; 1917-1926 Willem Versteeg; 1926-1977 Theodorus J. Hessels; 1978-1981 Theodorus J. van Dee; 1980-1981 Klaas M. de Vries; 1981-1983 Robert F. Vervloet.

nr. 14: 1913-1914 Arend Stoter; 1914-1922 Gerrit van Heijningen; 1922-1927 Pieter Hartog; 1927-1940 Johan G. Potgieser; 1940-1957 Frederik Daman; 1957-1962 Hendrik Rem; 1962-1977 Reijnder de Groot; 1978 Theodorus J. van Dee; 1978-1981 Johannes P.J. Huijgen; 1981-1983 Petrus A. Heijne.

nr. 16: 1913-1932 Hendrik Duits; 1932-1972 Gerrit Kippersluis; 1932-1975 Neeltje Kippersluis-Duits; 1975-1983 Freddy Meeuwssen.

nr. 18: 1913-1967 Nicolaas Mol; 1965-1968 Nicolaas J.Th. Sierhuis; 1968-1970 Teunis Benjamin; 1970-1980 Pietertje Post; 1980-1983 Juan Morales Toro.

nr. 20: 1913- Jacob van Herwaarden; -1916 Jan Kok; 1916-1922 Pieter de Groot; 1922-1932 Pieter Nooij; 1932-1937 Wijbrand Bus; 1937-1939 Pieter Teel; 1939-1980 Gerardus Kroon; 1980-1983 Hendrika Diederiks.

nr. 22: 1914-1915 Willem E. de Haas; 1915-1918 Gerrit Pas; 1918-1949 Thomas Ammeraal; 1920-1921 Catharina Exalto-Klapmuts; 1921-1951 Catharina Ammeraal-Klapmuts; 1945-1952 Jacobus ten Wolde; 1952-1983 Wilhelmus G. Leurs.

nr. 24: 1914-1916 Klaas Ris; 1916-1920 Jan de Gooijer; 1920-1922 Arie Leeuwerink; 1922-1966 Pieter Noë sr.; 1937-1983 Pieter Noë jr.

Achter in de straat naar het noorden gezien, links het plantsoen.

De Dorpsstraat tegenover de Eendrachtstraat:

Huisnr. 460 (A132): -1945 Cornelis J. Nooij, winkelier; 1943-1953 Johannes P. Visbeen; 1953-1958 Jacob Schagen; 1946-1952 Pieter H. van der Does; 1952-1956 Johannes Nooij; 1957-1959 Maarten Bus.

Dit pand is tijdelijk in twee gedeelten bewoond geweest, beneden en boven. (het huisnummer was later nr.47). 1959-1971 Jacob de Boer, rijwielhandel- en herstelplaats. Dit pand naast het voormalige toegangspadje naar het eveneens voormalige zwembad "Het Zwet", werd gesloopt in 1971.

De Dorpsstraat tegenover de Eendrachtstraat van links naar rechts de nrs. 456, 454, 452, 450 en 448, rechts de winkel van de Coöperatie; Foto omstreeks 1932.

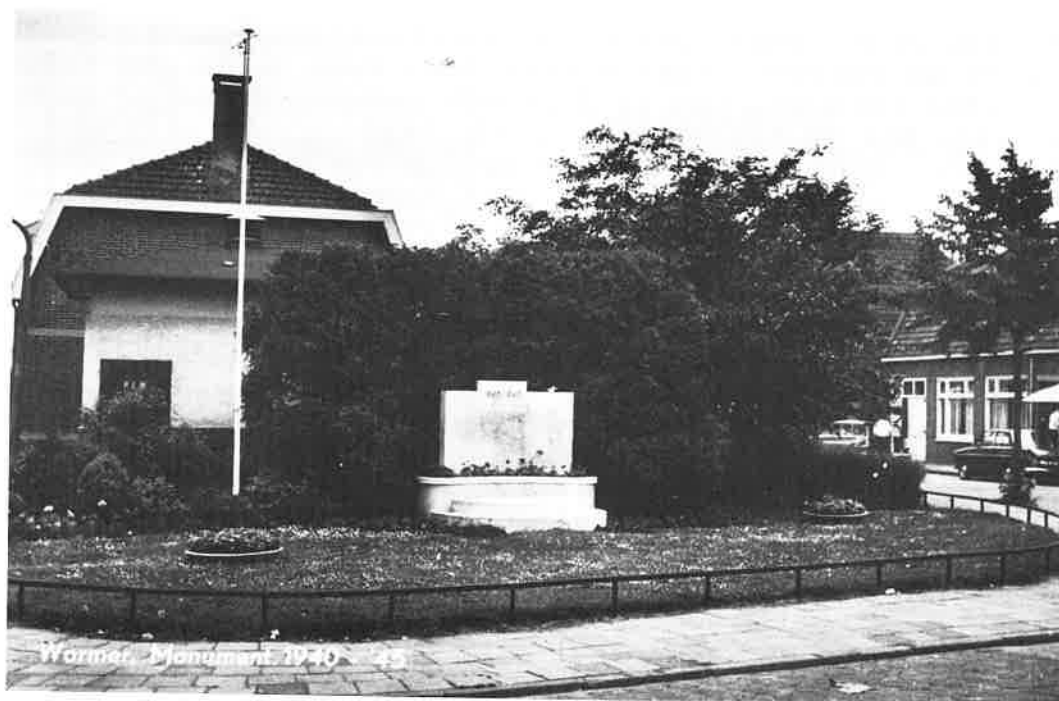
Huisnr. 458 (A131): - Bartholomeus Smit; - Jan Kok, omstreeks 1914 daarna tot 1936 Aaltje Kwantes-Kuyper, manufacturenwinkeltje; 1938-1966 Klaas Kwantes (het huisnummer was later nr. 49). Dit huisjes werd in 1966 gesloopt.

Huisnr. 456 (A130): -1950 Pieter Jongens; 1950-1961 Gerardus Hermsen. Dit huis werd in 1961 als eerste gesloopt voor een doorbraak naar de nieuw te bouwen buurt met onder andere het winkelcentrum enz. (het huisnummer was later nr. 51).

Huisnr. 454 (A129A): 1913-1921 Matthijs Vijzelaar, kapper; 1921-1925 Cornelis J. Vijzelaar, kapper; 1925-1929 Jan Mol, sigarenwinkelier en Gerrit Jan Mol, kapper; 1929-1971 Rudolf Mol, kapper; 1971-heden Gerrit Jan Mol, kapper. Het huisnummer is nu nr. 53.

Huisnr. 452 (A129): 1914-1956 Albert Rezee, winkel in groeten en fruit; 1914-1957 Jannetje Rezee-Duits; 1957-1964 Dirk de Wit, radio/elektra; 1964-heden Pieter de Wit, radiohandel enz. Het huisnummer is nu nr. 55.

Huisnr. 450 (A128): -Jan Semeins; -1918 Gerbrand Rem; -1920 Pieter-nella E.H. Horstmannshoff; 1918-1925 Jacob Rem; 1925-1934 Johan George van Dam; 1925-1950 Geertruida van Dam-Groen. In 1950 werd het huis gesloopt en daarna woonde mevrouw van Dam nog tot 1967 in de noodwoning (stenen garage) achter het huis. Sloop hiervan in 1967. Het huisnummer was later nr. 57.

Aan de zijde van de Dorpsstraat; links de Eendrachtstraat, naar rechts het P.E.N. gebouwtje, dan het verzetsmonument en rechts de Zaandammerstraat.

Herinneringen aan de Eendrachtstraat

Het woord nostalgie heeft de betekenis van: heimwee, verlangen. Wordt dit dan een nostalgisch artikeltje? Dat is zeker niet de bedoeling, hoewel er toch bij sommige onderwerpen een tikkeltje heimwee om de hoek komt kijken. Er zijn altijd wel voorvalletjes te noemen, waarbij je de wijzers van de klok een aantal jaren terug zou willen draaien. Houden we het dus op herinneringen, merendeels uit mijn jeugd.

We woonden namelijk tot 1941 in de Eendrachtstraat en het zal dus grotendeels over die periode gaan. Een en ander wordt dan nog aangevuld met datgene wat uit gesprekjes met verschillende oud-bewoners naar voren kwam.

Gezien de verscheidenheid van onderwerpen is getracht wat meer overzicht te verkrijgen door de volgende onderverdeling aan te houden:

- Huizen en behuizing
- Naaste omgeving
- Diverse bewoners
- Leveranciers en zo meer
- De fabriek
- Voetballen op straat
- De Coöperatiewinkel
- De omgang van de buurtbewoners

Huizen en behuizing

Van de huizen zijn jammer genoeg geen tekeningen bewaard gebleven. Ging je door de voordeur naar binnen, dan kwam je in een klein voorportaal terech, van zo ongeveer anderhalve meter in het vierkant. (zie ook de tekening op bladz. 45)

Hierin bevonden zich nog 2 deuren. De ene was van de hangkast en door de andere kwam je in de voorkamer terecht. Deze had afmetingen van circa 4 bij 4 meter. Aan de straatzijde bevonden zich twee ramen, dan kwam er een vlakke wand met in de verste hoek een schuin aangebrachte schoorsteen.

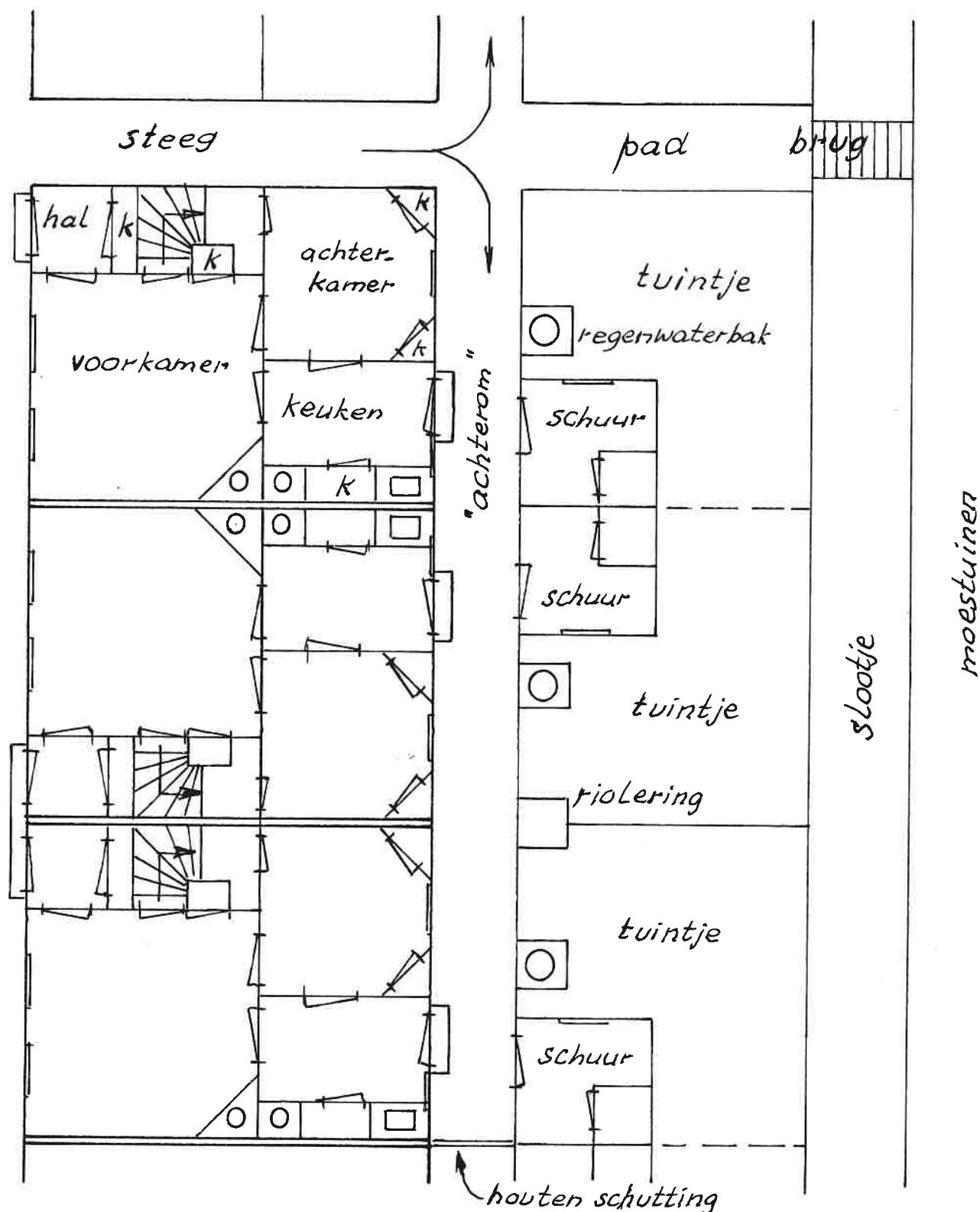
De volgende wand bevatte twee deuren, één naar de keuken en één naar het achterkamertje. De vierde wand: eerst een deur van de legkast, dan de deur naar de trap en tenslotte weer de deur naar het voorportaal tje.

Het achterkamertje was zo ongeveer 3 bij 3 meter en hier was geen schoorsteen aanwezig. Meestal werd hier 's zomers door ons gebivakkeerd. Ook werd dit wel als slaapkamertje gebruikt. Hierin bevonden zich een diepe kast, onder de trap en twee hoek-leg kastjes aan de raamzijde; er was maar één raam.

Een extra tussendeur vormde de verbinding met de keuken, welke ongeveer 3 bij 2 meter groot was.

Een open schoorsteen, legkast en aanrecht bevonden zich aan één zijde; in de buitenmuur bevonden zich een raam en de achterdeur naar buiten. -

Beneden was overal het gebruikelijke werk geschilderd en de diverse wanden waren behangen. Dat was op de bovenverdieping wel even anders!

Daar was in die jaren geen plafond te bekennen. Je keek tegen het dakhout met dakbalken en houten spanten aan tot in de nok van de gebroken kap! Bij sommige huizen was de ruimte in drie afdelingen onderverdeeld. Daar was dan één voorkamertje, waarin zich twee bruingeschilderde houten ledikanten bevonden. Deze behoorden bij het huis. Bij andere huizen waren er boven vóór- en achterkamertjes aanwezig met daarbij dan nog een zolderruimte. Alles kaal hout, géén behangetje!

Naaste omgeving

Door een steeg kwam je "achterom", dan had je links en rechts drie woningen. De achterste bewoners liepen dus over het straatje en langs de achterdeur van de burens. Dan was er verder de houten schuur met in de achterste hoek de "plee". De afvoer, alsmede die van de gootsteen kwam op het achterslootje uit, dat was dus een open riool! De bewoners aan de Westkant van de straat loosden op een gesloten riool.

"Achterom", de schuurtjes, de pijpen voor regenwaterafvoer en de regenwaterbak zijn goed herkenbaar. Personen: links vooraan staat tante Jans de Boer, ernaast G.Luttik-Ofman, schuin daarvoor Bertus Schram, hierachter Toon Rozemeijer met daarnaast J.Schram-Klaassen met zoontje Leen, hiernaast P. Schram. Naast "tante Jans" staat Jansje de Boer+ en verder v.l.n.r. Gerrie de Boer+, Dieuwertje Schram, Pieter Schram en Pieter de Boer+. Zittend v.l.n.r. Ans de Boer+ en Marie de Boer, vóór staat Gerrit de Boer.

Foto omstreeks 1924.

Met + aangemerkt zijn de kinderen van Tante Jans.

In de schuur, of bij sommigen in een apart, zelfgebouwd achter-schuurtje, werden de brandstoffen opgeslagen. Een hokje voor anthraciet, verder voor eierkolen (gemengd stoken) en dan nog stapeltjes turf en briketten. Verder natuurlijk nog brandhout om weer aanmaakhoutjes van te maken met behulp van zaag en hakbijl. De kachel ging 's avonds uit en werd iedere morgen weer aangemaakt, waartoe dan 's avonds van te voren de houtjes en brandstoffen vanuit het schuurtje in huis werden gehaald. Bij elk huis stond een regenwaterbak. Het hemelwater liep vanaf het dak in de goot en van deze goot weer via een ronde pijp hoog over de straat naar beneden, naar de bak. Toen de waterleiding werd aangelegd werd dit "zachte" hemelwater (nog niet zuur!) voor de was gebruikt, maar óók om op Zaterdagmiddag het straatje te schrobben, want dat was regel!

Het was éinig werk om, als kleine jongen zijnde, akertjes water te mogen putten'. Bij hoge waterstand kon je het er zó maar uitschep-
pen. Bij weinig water liet je de aker op z'n kop naar beneden op
het water vallen, deze draaide zich dan gelijk om en schepte zich
dan zo vól. Met een touw trok je de aker dan weer naar boven.

Achter het slootje van de Oostelijke huizen, tot en met huis nr. 11
bevond zich de tuin van de familie Butter uit de Dorpsstraat. Aan
het einde van deze lange tuin bevond zich vroeger nog het "huisje"
boven de dwarssloot. Dat was nogal een flink eindje van het woon-
huis gelegen en het zal geen verbazing wekken dat we één van de
familieleden deze afstand eens op de fiets hebben zien afleggen'.

Achter het slootje vande huizen nr. 15 tot 37 bevonden zich de moes-
tuinen, welke van de woningbouwvereniging weer apart verhuurd konden
worden. Ze werden altijd goed verhuurd en vormden voor velen een
welkome aanvulling op het gezinsinkomen.

Aan sommige oude foto's kunnen we nog zien dat er voortuintjes met
bomen in de straat aanwezig waren. Deze tuintjes werden niet door
alle bewoners even netjes onderhouden, zodat omstreeks 1932 de bomen
werden geroid en er trottoirs werden aangelegd. De straat werd toen
wel netter, maar 't stond toch een beetje kaal.

Even iets over het plantsoen. Dit was omgeven door een ijzeren hek
van ongeveer een meter hoogte. Het was met harmonikagaas bespannen.
't Was voor ons een leuke speelplaats. Er stonden rododendron-
struiken en een paar hulstbomen. In de zomervakantie bouwden we er
tenten van oud hout en oude kleden. Daar hielden we dan "markt"
en er werden allerlei zaken geruid en voor knikkers gekocht en
verkocht.

Poppekastvoorstellingen, circusvoorstellingen, verkleedpartijen
en zo meer, we wisten ons wel te vermaken. Vakanties elders door-
brengen was er voor de meesten van ons niet bij, en van een buiten-
landse reis kon je alleen maar dromen!

Diverse bewoners

Om hier alle bewoners te noemen, dat is niet te doen. Bovendien
kan je van de één meer vertellen dan van de ander. Ook speelt één
en ander zich meestal af in de tijd welke wij in de Eendrachtstraat
hebben gewoond. Daar gaat ie dan!

Gerrit Goedhart werd ook wel eens de zwarte post genoemd. Hij was
vóór zijn pensionering brievenbesteller en had nogal een zware
baardgroei, vandaár. Hij knutselde graag in het schuurtje, vooral
het solderen van blikwerk, potten en pannen en ook van dakgoten
waren liefhebberijen van hem.

Zoon Chris, beter bekend als pater Goedhart, heeft jarenlang
missiewerk in China verricht en genoot, vooral in Wormer, grote
bekendheid.

Jan Fritz was de eerste bewoner van de Eendrachtstraat! Met een
schuit van de "Eendracht" bracht hij zijn huisraad van het Oosteinde
tot achter zijn huis aan de Eendrachtstraat. Het achtertuintje lag
in die tijd nog aan de sloot van het Zaandammerpad. Toen ze het
huis betraden waren de bruineverfde vloeren nog niet eens droog!

Ondanks zijn drukke en grote gezin zag Fritz kans om naast zijn werk op de Eendracht ook nog andere dingen te doen. Hulpportier bij de Eendracht, fietsenoppasser bij de r.k.kerk. Toegangskaartjes verkopen als W.S.V. voetbalde.

En na zijn pensionering is hij nog Opa-kinder oppasser geweest in de speeltuin. En buurvrouw Fritz? Die heeft ook niet stilgezeten. Ze ging veel uit "bakeren", ook vaak weer bij haar eigen kinderen, die dan soms tijdelijk weer bij haar thuis kwamen.

Foto: echtpaar Fritz-Koeman
50 jaar getrouwd.

Klaas de Boer, onze dorpsveldwachter en medestraatbewoner, daar kon je niet omheen! Hij straalde, vooral voor ons als jongens, groot gezag uit, maar wie hem goed kende wist wel dat hij het niet zo kwaad meende. Een voorvalletje is mij altijd bijgebleven. In 't kippenhok van Cees Smit zat een grote rat, De Boer werd erbij gehaald, had zijn geweer meegenomen, legde aan, een knâl en de rat wás niet meer. Mijn bewondering was enorm! Hij heeft voorts veel foto's gemaakt en was daar zijn tijd mee vooruit. In die tijd had je de mode om kleine kinderen te fotograferen in hun blootje, gelegen op een schapenvachtje!

De familie Rozemeijer was in het bezit van een tolbak. Deze deed dienst op bazars, maar ook organiseerde men af en toe wel eens een gezellig avondje aan huis. Voor een dubbeltje kon je dan meespelen en je kon dan kleine prijsjes winnen, bijvoorbeeld een bokkem. "Een avond lol voor een dubbeltje" zei Cees Smit dan.

Buurvrouw Knijn was ook een bekende en geziene figuur in onze straat. Ze nam meestal geen blad voor haar mond. Toen ze in een winkel buiten Wormer eens met mevrouw werd aangesproken, reageerde ze onmiddellijk met : "Mevrouw? vraag eerst of ik een kwartje wissele ken!" In die tijd was "mevrouw" de aanspreektitel voor de meer gegoede stand!

Buurvrouw Kroon. Tijdens een stoeipartijtje van Freek en Kees ging de hele kachel ondersteboven. De consternatie was groot, vooral toen bleek dat er één van de poten afgebroken was. Vader Wezel wist het gelukkig weer te maken.

Theo Hessels, dat was een sportliefhebber! 's Winters op de schaats achtjes draaien en 's zomers in het zwembad zwemmen en van de duiktoren af schoonspringen. Verder nog voetballen in W.S.V. Nog meer? Jazeker, hij musiceerde in fanfarekorps Eensgezindheid en was daar jarenlang voorzitter van.

Cor de Haan was hier de penningmeester van en soms kon je beiden in de straat horen oefenen, vooral als er een concours aanstaande was.

Jan Jacob Schoute, papiermaker en jarenlang voorzitter van de woningbouwvereniging Wormer en idem van Armenzorg.

Thomas Ammeraal en Kees van der Velden, twee stratemakers in één straat.

Hendrik Schoute. Over molens wist ie heel veel te vertellen. Hij was de schrijver van het boek "Herinneringen van een hutjongen". Hij is molenaar geweest op de houtmolen "De Prinses". Schoute zat vol humor. In de oorlogstijd was hij zó mager geworden dat hij eens tegen één der buurtbewoners zei: "Aanstonds zie je alleen nog maar mijn pak lopen, vroeger zat Hendrik Schoute daar in!"

Leveranciers en zo meer

Dat warener nogal wat! In de straat stonden soms diverse ventkarren, transportfietsen, paard en wagens en vrachtauto's, al naar gelang de leveranciers een grotere of kleinere nering hadden. Alle leveranciers te noemen is niet doenlijk. Beginnen we bij de broodbakker dat waren W.Woud met Piet Veen, Coöperatie met Jacob Stam, Jb.Betjes, P.A. Kaskes, J. Klerk, van Velzen, Duits.

Melkhandelaren oftewel de melkboeren, wed. J.Butter, Jan Groen, Teun Koomen, Egge Bark, G.Bruins.

Groente"boeren" waren Alb.Rezee (riep altijd: Rosalia!), J.Buijten, Nees Band, Ariaan Bakker, Overdijk uit Jisp en dan kwam 's zaterdags van Leijen uit Alkmaar.

Kruideniers: Jac.Doorndbosch, Cor Nooij, Jac. Roozendaal (hier is Jakkie, dubbeltje een pakkie!), Evert Woud, Klaas Bark, Klaas Bank.

Petroleum werd bezorgd door S. Exalto, Ide de Vries en Hein Hille. De laatste gaf altijd een paar kleine snoepjes en die smaakten, hoe kon het ook anders, naar petroleum; dat mocht em echter niet hinderen!

Meestal werden de "gunsten" aan de leveranciers wat verdeeld en kwam bijvoorbeeld de éne bakker op maandag, woensdag en vrijdag. De andere bakker kwam dan op dinsdag, donderdag en zaterdag. Wat een geloop aan de deur, maar toch ook, wat gezellig! Even een kort praatje en dan ging men weer naar de volgende klant. De mensen kenden elkaar beter dan soms tegenwoordig het geval is, want kopen in een zelfbedieningswinkel is nogal onpersoonlijk.

Laten we niet vergeten de diverse verzekeringsagenten. Ook kwam Siebeling van de galanteriewinkel regelmatig aan de deur met spaar-bonnetjes van een kwartje, twee kwartjes of een gulden, waardoor je met dit spaarsysteem de wat duurdere zaken als stoelen, tafelkleed

en dergelijke kon sparen. Dit werkte dus precies tegengesteld aan het afbetalingssysteem, daar koop je eerst en betaal je later!

Dan nog Piet Michlenbrink, ziekenfôôôôôônds! De huurophaalder Wakker, de vuilnis"boer" Jan Vink, de meteropnemers voor gas- en elektriciteit, venters met sinaasappelen, Volendammers met vis, "kassieskirrels" met garen en band, verkopers van manufacturen, boter, kaas en eieren, en zo nog veel meer.

Muziek? Jazeker, dat was er ook. Het pierement van Potje kwam regelmatig in de straat ons op een vrolijk wijsje trakteren. Potje met hoge pet en de knecht met een platte pet. Beiden met een flinke tabakspruim achter de kiezen. De één draaide aan de slinger en de andere haalde het geld op. En zo duwden ze het orgel het hele dorp door! Als er feest of als er een jarige was dan werd er:"Lang zal ie leven" gespeeld!

Dan was daarnog paipie Haines, ook wel prikkeldraadje genoemd, met z'n kleine orgeltje. Hij had zijn korte tabakspijpje altijd verkeerd om in z'n mond. Voor zover ik weet bestond zijn repertoire uit slechts één wijsje, namelijk:"kijk je 's avonds even naar de sterren, 'k zie ze schitteren aan het firmament!" Als de man achterom de huizen was, om geld op te halen, dan waren er wel jongens die even gauw aan het kleine slingertje frunnikten, waarna de muziek stopte. Maar dan moest je wel benen maken! Andere muziek? Gerrit Kippersluis met de harmonica en Klaas Oosterhuis met zijn viool. Het hondje Jopie van politie De Boer kon daar niet tegen, kon dan muzikale vioolspel niet waarderen en hilde het dan uit!

Zo was er in ons straatje dus altijd wel wat te beleven.

De fabriek

Papierfabriek de Eendracht nam wel een heel belangrijke plaats in onze gemeente in en dan niet alleen voor wat betreft zijn grootte en oppervlakte. Ze verschaftte werk aan vele Wormerse gezinnen, óók aan die van de Eendrachtstraat.

Zo ongeveer de helft van de bewoners van onze straat vond daar in die tijd zijn werk. En, hoewel de verdiensten voor de meesten niet zo groot waren, er kon en mocht véél, dat wil zeggen, als er wat nodig was van hout, papier of andere zaken voor zelfbouw en hobby, dan was de Eendracht de goedkope leverancier! Neem nou bijv. vilt. Bij talloze gezinnen hingen overgordijnen, geverfd en al, van de Eendracht. Vilt voor dekens, voor jasjes en voor pantoffeltjes. Houten latjes en gekleurd papier om vliegers te maken. Rolletjes vetvrij en doorzichtig boterhampapier, vierkant gesneden stukjes WC-papier, pakpapier, timmerhout en ga zo maar door!

Zo omstreeks 1920 haalde men op wasdag (maandag) ketels warm water. Dat geschiedde dan 's morgens vroeg, vóór de werktijd. Het transport vond plaats met een handkarretje. Als ik vroeger wel eens in de fabriek kwam, dan was natuurlijk het eerste loopje naar de smederij, waar vader aan het aambeeld bij het smidsvuur het gloeiend hete ijzer smeedde. En kwam je dan ook nog bij de papiermachines, dan keek je vol ontzag naar die serie grote ronddraaiende cilinders, waar het papier-in-wording tussendoor werd gevoerd. Dat was altijd weer een prachtig schouwspel!

De crisistijd bracht in de dertigerjaren ook de nodige zorgen. De lonen gingen steeds maar omlaag. De verdiensten van mijn vader liepen in enkele jaren terug van 31 tot 21 gulden per week. Dat was zorgelijk, maar de mensen die werkloos werden waren er slechter aan toe, daar werd echt soms grote armoede geleden!

Dat is nu echter allemaal verleden tijd en zelfs de Eendracht bestaat niet meer en laat nu een akelig nare kale plek achter, waar we alleen maar herinneringen aan bewaren.

Voetballen op straat

Ja, daar waren wij jongens nogal gek op, alléén: je mocht nu eenmaal niet op de straat voetballen, want dan werd je meestal óf door de bewoners óf, wat erger was, door buurman/politie De Boer weggejaagd.

We gingen wel naar plekjes waar dat wél mocht, dat waren onbebouwde stukjes land. Er bevond zich zo'n landje tegenover café Landzicht, op de tegenwoordige Badhuisstraat en verder het "Bossie", even ten Westen van bakker Klerk. Ook was er nog het "Lege Erf", schuin tegenover het gemeente huis.

Bij voetballen behoort een bal. Het liefst natuurlijk een leren- of een gummibal. Was die niet voorradig, dan maakten we er een van oud papier met veel touw er omheen, of van elastiekjes van oude fietsbinnenbanden. Meestal werd er op het Zaandammerpad gematcht, op het rode grindje naast het plantsoen (zie foto op de volgende pagina). Eerst werd er getosd. Twee aanvoerders stapten voetje voor voetje naar élkander toe, telkens de éne voet voor de ander, zo om de beurt. Wie de laatste opening afsloot mocht het eerst kiezen uit het aanwezige spelersarsenaal. Straatklinders of hoopjes kleren waren de doelpalen. En dan ging het erop los. Als er weinig spelers waren, kreeg de doelman een dubbele taak, deze werd dan doelman én speler tegelijk, de zogenaamde "vliegende kiek".

Rechts het plantsoen en het "rode grindje".

De match werd wel eens onderbroken door een kreet: "Kaik oit, daar komt de Ketver!" En dan stoof men alle kanten uit, want politie De Boer was dan niet zo gemakkelijk! Meestal voetbalde je op klompen en die kon wel eens van je voet afglijden en ging dan als een projektiel door de lucht. Meestal werd niemand getroffen, maar de klomp zélf kwam dan op de straat terecht en barstte open. Vader Piet repareerde deze dan weer door middel van een ijzerdraadje en twee spijkertjes; hij zál er zo wat voor de jongens van de buurt gerepareerd hebben!

De Coöperatiewinkel

Om nog even bij de klompen te blijven: de Coöperatie, zoals deze winkel altijd genoemd werd, verkocht deze óók. Naast de winkel was een schuur, met daarin een steile ladder welke naar de klompenzolder leidde. "Niet te krap kopen, beter de eerste tijd met twee paar sokken lopen, want je bent nog in de groei!" Zo luidde de opdracht. Gewone witte, want boerengeeltjes waren te duur.

Boodschappen doen was ook leuk, want Mandjes mocht graag "voeren" en dan moest je goed op je tellen passen! Als er vis gebakken moest worden dan werd er een "maatje" (0,1 liter) bakolie gehaald. Als moeder zelf eens een krentebroodje wilde bakken, werd er een pond meel twee centen gist en anderhalf ons rozijnen gehaald. Het broodje werd gebakken in een klein oventje, wat boven op een drie-pits petroleumstel geplaatst werd. Pannekoeken bakken? Dan moest er stroop gehaald worden in een klein wit kannetje met een dekseltje erop. Het was altijd weer spannend te zien hoe Mandjes met een reus van een houten lepel de stroop uit een vat schepte. De lepel werd boven het kleine kannetje gehouden en de inhoud kwam daar dan met een mooie bruine straal precies midden in terecht. Als het kannetje vol was werd de lepel snel rondgedraaid en werd de straal onderbroken.

Een pond suiker kostte 18 centen. Winkelbonnetje moesten goed bewaard worden, want daar werd éénmaal per jaar dividend (wat een deftig woord) over uitgekeerd.

Mandjes was niet alleen in de winkel. Daar waren natuurlijk in de loop der jaren verschillende winkelbedienden, Jan ten Wolde, Leen van der Tuin, Klaas Schoute, Wim Koelewaard, Harm Piek, Jan Ton, Ab Veenis, Jan Schoute, Paul Reijven, Corrie Mak, Gerard Bijkerk en misschien nog wel meer. Toen Mandjes met pensioen ging werd hij door Paul Reijven als winkelchef opgevolgd.

De omgang van de buurtbewoners

De onderlinge omgang van de buurtbewoners was als regel goed te noemen. Men had, ondanks de langere werktijden op de fabrieken toch wel vaak tijd voor elkaar. Die verstandhouding was heus wel goed te noemen. Voor een buurtpraatje was altijd wel even gelegenheid en vooral 's zomers met mooi weer werden er stoelen naar buiten gehaald, weer anderen zaten op de stoep en zo bracht men soms gezellig de zomeravonden met elkaar door. De nieuwtjes van de dag werden soms uitgebreid besproken, er kwamen de nodige verhalen los of de "moppentrommel" ging open. Zo was dat best gezellig en als je dan als kleine jongen op tijd naar bed werd gestuurd, luisterde je boven nog stiekum de rest van een mooi verhaal af. Soms kwam Gerrit Kippersluis de zaak nog wat extra opvrolijken met zijn harmonica en dan werden de bekende deuntjes van die tijd gespeeld en ook wel meegezongen, Sarie Marais, Hoor mijn lied Violetta, en zo meer.

Als "Circus Appie" z'n voorstellingen in de open lucht deed, dat geschiedde altijd vóór aan de straat, waar nu het verzetsmonument staat, dan kwamen alle buurtbewoners daar op af. Aan rekstok en trapeze vertoonde "Appie", zoals hij genoemd werd, zijn kunsten. Ademloos volgde men de verrichtingen welke hoog in de lucht plaatsvonden en er ging altijd weer een zucht van verlichting door de menigte als Appie weer veilig op de grond stond. "Als je 't kan is er niks an", was dan zijn stereotype gezegde.

Na de oorlog 1940-1945 werd er óók in de Eendrachtstraat volop feest gevierd. Bevrijdingsfeesten alom, er werd op straat gedanst en muziek gemaakt en ook buurtverenigingen rezen als paddestoelen uit de grond. Zo ontstond ook in de Eendrachtstraat een buurtvereniging welke "de Rukwind" werd genoemd. Zoals de meeste van deze verenigingen was ook de Rukwink geen lang leven beschoren, maar dat geldt trouwens voor alle rukwinden!

Toch is men met deze club diverse keren gezamenlijk op stap geweest onder andere een keer met de autobus naar het drielandenpunt bij Vaals. De deelnemers waren onder meer de families Daman, Teel, Rezee, de Vries, Mol, Mandjes, Fritz, Meijn, Ru Mol, Zijp, Klos en Kwantes.

Dan waren er nog in 1981 de festiviteiten "Wormer 700 jaar tolvrij!" De Eendrachtstraat was de eerste waarin versieringen werden aangebracht. Er werd één molen gebouwd, de Eendracht, welke in het plantsoen een plaatsje kreeg (deze staat thans in de kinderboerderij). Tafels en stoelen werden op straat gezet, kortom het werd weer een gezellige boel.

Het accent wordt meer naar de huiskamer verlegd. De TV haalt toch maar de hele wereld met al zijn verschillende facetten de huizen binnen! Daar staat dan weer tegenover dat de gezelligheid en de saamhorigheid in de buurt beslist minder is geworden en dat is toch wel erg jammer!

KWITANTIEKAART van de Bouwvereniging „Wormer” te Wormer

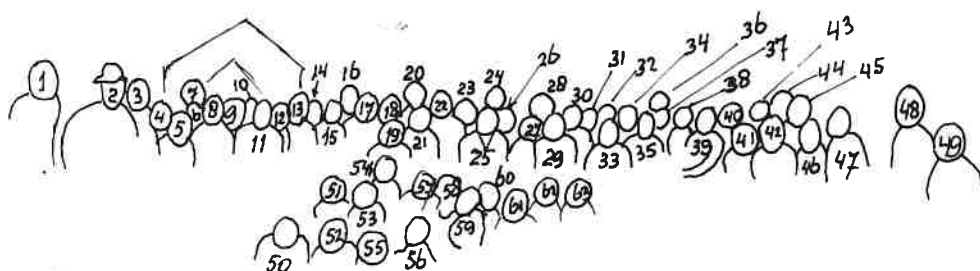
Voor een woning N^o

[illegible]

54

Feest in de straat! Jan Fritz en Trijntje Koeman 50 jaar getrouwd, 3 juli 1945.

1. Jaap de Lange 2.A. Rozemeijer 3.G.Goedhart 4.NN 5.C.G. Roze-
meijer-Terhoeven 6.NN 7.A.Knijp-van Ederen 8.G. de Jong-Visser
9.M.Mak-Kroon 10.A.Rezee-Meijns 11.R. van der Velden-Molenaar
12.NN 13.H. Kroon-Diederiks 14.NN 15.A.Veken-Held 16.NN
17.C. Rezee-van der Velden 18.Tinie de Vries 19.M.M.Mol-Verweijen
20.Jan Thesing 21.N.de Haan-de Boer 22. Tonnie Reijven 23.Alie
de Vries 24.Frans Meijn 25.C. Fijma-Rozemeijer 26.Ellie Teel
27.Tinie van der Velden 28.M.Daman-Roemer 29.G.Kroon-Vredenburg
30.A.van Kleef-Hijne 31.NN 32.NN 33.J. Thesing-Jut34.Bep Zijp?
35. NN 36.D. Kroon- vd Nes 37.D. Teel-Edzes 38.Corrie Klos
39. A.Klos-Meijer.40.NN 41.M. Buysman-Kamphuis 42. T. Ammeraal-
Klapmuts 43.Tinie.Kramer 44.M. Kramer-Exalto 45.Th.Ammemaal
46.A. Goedhart-Klaassen 47. J.S.E. Meijn-Fritz 48. J. Fritz
49. T. Fritz-Koeman 50. t/m 63 zijn o.a. de kinderen Fijma,
Kroon, Veken en de Vries nr. 58 is Bep de Vries.

DOOR ONZEKERHEID OVER SLOOP Verkrotting van huize aan Eendrachtstraat

WORMER — De toekomst van de woningen aan de Eendrachtstraat staat vast: zij zullen moeten verdwijnen. Dat staat trouwens al jaren vast, vanaf het moment dat het bestemmingsplan Torensloot werd aangenomen. In dat plan is een verbreding van de Zaandammerstraat opgenomen tot twee maal twee rijbanen met een plantsoen er tussen. Voor deze verbreding zullen de woningen aan de Westzijde moeten wijken. Sinds de volledige bouw van het Plaszoom is een

brede verbindingsweg noord-zuid door Wormer noodzakelijk. Deze weg zal de verbinding vormen tussen het nieuwe centrum van Wormer en de buitenwereld. Want die ene verbinding, de Zaanbrug, is onvoldoende. De raad heeft zich uitgesproken voor deze nieuwe verbinding via de Enge Wormerringdijk en de Veerdijk naar de Coentunnelweg bij Zaandam. En ook daarvoor dient de Zaandammerstraat verbreed te worden.

Lange tijd was dit bekend, maar de sloop bleek nog verre toekomst. Maar sinds enige maanden is de eerste woning in de Eendrachtstraat dichtgespijkerd. Zullen nu spoedig ook de andere woningen volgen, zodat het blok van twaalf woningen gesloopt kan worden?

Burgemeester A. Loggers zegt hierover: „We moeten eerst vervangende woonruimte voor de overige gezinnen hebben. En aangezien Wormer is volgebouwd hebben we dat voorlopig niet. Het zal nog wel enige tijd duren”.

Hoe staat het met de twaalf woningen aan de oostelijke kant van de Eendrachtstraat. Moeten die ook verdwijnen? „Dat weten we nog niet, daar wordt nog druk over beraadslaagd. We willen bekijken wat renovatie van deze kant moet kosten”.

DOORTREKKEN

Vanuit het Plaszoom komt bij de Talingstraat, recht tegenover de Zaandammerstraat en Eendrachtstraat, een vierbaansweg op de Dorpsstraat uit. Deze weg zal dus worden doorgetrokken en is het noordelijke deel van de nieuwe noord-zuid verbinding. Maar bij het doortrekken van deze weg komen de problemen.

Niet alleen moeten de twaalf westelijke woningen van de Eendrachtstraat worden gesloopt, maar het verzetsmonument en het PEN-huisje staan ook in de weg. „Over verplaatsing van het PEN-huisje wordt wel gedacht, maar dat zal tienduizenden guldens gaan kosten. Misschien kunnen we er om heen”. Ziet men soms een mogelijkheid in het slopen van de Coöperatie-winkel en de eerste oostelijke woningen? „Dat wegen we nog niet. We zouden ook in het eerste gedeelte het plantsoen tussen de rijbanen weg kunnen laten. Dan kan het verkeer tussen het PEN-huisje en de winkel van Kleij door”, aldus de burgemeester.

NIET ZEKER

Deze zegt verder, dat het nog niet geheel zeker is dat de Zaandammerstraat, Veerdijk, Enge Wormerringdijk de nieuwe verbinding naar de Coentunnelweg zal worden. „De raad heeft de oostelijke stamweg wel van het streekplan gestemd, maar de Provincie heeft hierover nog geen uitspraak gedaan. Het kan best zijn dat de weg terugkomt op het streekplan Waterland”. En dan behoeft de Zaandammerstraat geen doorgaande verbinding te worden”, aldus de burgemeester.

De bewoners van de Zaandammerstraat zijn allemaal lang niet te spreken over de kwaliteit van de woningen en het comfort. Soms moet men met noodgrepen voorzieningen treffen om het wonen een beetje aangenaam te maken. De meeste bewoners van de bedreigde kant willen op staande voet een andere woning.

PLEE BUITEN

„In deze huizen is niet te wonen. Ze zijn meer dan zestig jaar oud. De sanitaire voorzieningen worden gevormd door een kraan en een wc, buiten in een schuurtje op het achtererf. Een douche is er niet.

De twee slaapkotten (kamers zijn het niet te noemen) zijn onvoldoende. mijn zoon slaapt op de overloop, waar we met een houten schotje een kamertje hebben gemaakt”, zo vertelt mevrouw Schipper, Eendrachtstraat 4.

In de woningen wonen bijna allemaal bejaarden, die met zijn tweetjes de bewoners vormen. „Wat moeten die oudjes, midden in de nacht als zij naar het toilet moeten?”

De heer W. Leurs, op nummer 22, heeft zich er al bij neergelegd. „Ik woon hier al twintig jaar. En al tien jaar geleden zouden we weg moeten. Maar er komt nooit iets van. Als er iets aan je vreet, is het die onzekerheid. Ik ben hard toe aan nieuwe vloerbedekking e.d., maar ik doe het niet. Straks kan ik naar een flat en heb ik niets aan mijn nieuwe spulletjes”, aldus de heer Leurs.

Na sloop verdubbeling Zaandammerstraad Kneusjes Eendracht straat wijken voor nieuwbouw

(Van onze verslaggever)

WORMER — Huizen met een huur van veertig gulden per maand een zeldzaamheid geworden. Woningbouwvereniging Wormer incasseert zo ongeveer voor de laatste maal deze vergoeding van de gebruikers van de 29 woningen aan de Eendrachtstraat. Halverwege deze maand gaat de sloper de uit 1912/1913 daterende huizen te lijf. Voor de zomervakantie zullen op de vrijgekomen plaats 26 nieuwe woningen staan, die het aanzien van de buurt danig moeten oppoetsen. Het aardige is dat daarmee op de wensen van toekomstige bewoners geanticipeerd wordt. Ook de Zaandammerstraat gaat er heel anders uitzien.

Zijn de woningen echt oud? „Voor de technici wel”, zegt directeur A. C. van Esseveld. „Voor de bewoners ligt dat soort zaken soms toch even anders. Maar ja, de huizen hebben niet het eeuwige leven”.

Een jaar of acht geleden was voor het eerst sprake van renovatie, waar de overheid aanvankelijk weinig voor voelde. Bewoners maakten de politiek echter duidelijk dat het zo niet langer kon. Nadat men in Den Haag om was konden de plannen doorgang vinden.

Als over een dag of tien de slopers aan de gang gaan wordt een eind gemaakt aan een typisch volksbuurtje, volgens mensen die langer meelopen te vergelijken met het Kromme-nieërpad in Wormerveer. Wat de huizen zelf betreft valt er ook een vergelijking te maken. Woningen met eenzelfde uiterlijk stonden tot voor enkele jaren aan de Sluisstraat in Oost-Knollendam. De indeling verschilde echter aanzienlijk.

Sluisstraat

Werd de Sluisstraat nadien opgesierd door echte recht-toe-recht-aan woningen, de Eendrachtstraat gaat er een stuk spelser uitzien. Nu staan er nog 29 huizen in 2 rijtjes tegenover elkaar. Straks worden dat er 26, maar ze staan heel anders gegroepeerd. Er komt, gerekend vanaf de Dorpsstraat, een rij tegenover de woningen van de Zaandammerstraat. Op de hoek buigt het rijtje om. Aan de overkant daarvan vervolgt de nieuwbouw, die ook een bocht maakt. Er ontstaat een soort T-vorm, waarbij er een loopverbinding met de Haanstraat komt. Van Esseveld: „Het wordt geen rijtjes-nieuwbouw, want er is variatie in de daklijn aangebracht”.

Met de oude bewoners, die in de meeste gevallen ondersteund door huurgewenning weer in de nieuwbouw kunnen terugkeren, heeft de woningbouwvereniging avonden om tafel gezeten om de wensen te peilen. Met bepaalde voorkeuren is rekening gehouden. Zo krijgen tien woningen centrale verwarming en houdt de rest een schoorsteen voor de kachel.

De ruimte varieert ook. Vier woningen krijgen vier slaapkamers, vier woningen twee en achttien woningen drie. De huur bedraagt tussen de 375 en 460 gulden per maand in geval van cv.

De sloop duurt 4 tot 5 weken. Dan is het terrein helemaal schoon. Acht/negen maanden later moeten dan de huizen klaar zijn.

Zaandammerstraat

Door de nieuwbouw van de Eendrachtstraat krijgt de Zaandammerstraat een heel ander aanzien. De bomen, die nu aan de oostkant van de rijbaan staan, zullen in de toekomst de functie van middenberm krijgen. De straat wordt twee keer zo breed en vormt een waardig verlengstuk van de Talingstraat. De Zaandammerstraat krijgt in de toekomst veel verkeer te verwerken met bestemming Zuid-west en/of zuid-oostroute.

De extra rijstrook zal de eerste tijd worden gebruikt door bouwverkeer.

Paar tientjes

Het staat dus als een paal boven water dat het doek valt over de huidige woningen. De exploitatie daarvan is al jaren niet meer lonend. Huurverhogingen vonden geen doorgang, wegens de slechte toestand van de huizen. Zo zaten de bewoners al tijden op vier tientjes in de maand. Leuk detail is overigens dat de laagst bekende huur van 1935 dateert, een gelijk bedrag als de Sluisstraat. Men woonde voor 16 gulden per maand. De archieven van de woningbouwvereniging gaan niet verder terug. Dat lijkt wat onzorgvuldig, maar tot voor 18 jaar was er van huurcontracten helemaal geen sprake.

De kans dat dit karakteristieke stukje Wormer helemaal verdwijnt is groot. Door de nieuwe indeling zou handhaving van de naam Eendrachtstraat verwarrend kunnen werken. Hierdoor zou het Westzijderveld-effect in het klein kunnen ontstaan, met niet te vinden huis-

nummers en dergelijke. Vandaar dat de gemeente overweegt de nieuwe huizen Zaandammerstraat te noemen.

21 november 1983. De sloop is in volle gang, één westelijk blok is al verdwenen (nrs. 2 t/m 12).

16 december 1983. Het laatste huis (nr.5) staat op het punt te verdwijnen. Links de winkel en 2 huizen (opslagruimte) van Holtman.

Sloper stond al te wachten op vertrek...

Laatste bewoners weg uit verdwijnende straat

WORMER. — Bijna 43 jaar woonde het echtpaar Klos aan de Eendrachtstraat en het had er, volgens zijn zeggen, best nog wel langer willen wonen. Maar zijn woning is gisteren gesloopt, een lot dat ook alle overige woningen aan de Eendrachtstraat zal treffen. De huizen, die eigendom zijn van woningbouwvereniging Wormer, verkeerden in een dermate slechte staat dat renovatie onmogelijk was. September volgend jaar hoopt de woningbouwvereniging de eerste van de 26 nieuw te bouwen woningen op te kunnen leveren.

Die zullen dan niet meer aan de Eendrachtstraat staan — al worden ze nagevoeg op dezelfde plek gebouwd — maar aan de Zaandammerstraat. Op een heel klein stukje na gaat de Eendrachtstraat n.l. letterlijk verdwijnen.

De heer J. Klos en zijn echtgenote, allebei 68 jaar, waren de laatste bewoners uit de straat die naar een andere woning vertrokken; gisteren reed dan ook voor hen de verhuishagen voor. Vrijwel meteen nadat ze de deur achter zich dichttrokken werd er begonnen met de sloop van hun woning.

„We kunnen dus niet meer langs ons oude huis lopen om nog eens herinneringen op te halen”, zegt mevr. Klos. „Dat is wel raar hoor. Maar we zijn heel tevreden met het huis dat we nu hebben aan de Faunastraat. We hebben hier heel wat meer comfort dan in de Eendrachtstraat. Daar hadden we geen douche en de w.c. was buiten. Maar het waren ook heel lage huurtjes hoor, we betaalden maar zo'n veertig gulden.”

Ook haar man is heel goed te spreken over de nieuwe woning die zij ook via de woningbouwvereniging betrokken. „Maar ik ben eigenlijk nog steeds kwaad over de laatste paar weken in de Eendrachtstraat. Er werd om ons heen druk gesloopt en we ondervonden heel wat overlast. Ook van jongelui uit de buurt die op eigen houtje de slopers een handje gingen helpen. En toen mijn vrouw op een keer aan het inpakken was stond er opeens een wildvreemde man in de kamer die dacht dat ons huis ook al leegstond. Hij was al enthousiast over de knappe spulletjes die de vorige bewoners hadden achtergelaten.”

Goede herinneringen

Maar het echtpaar Klos bewaart toch wel heel plezierige herinneringen aan de tijd in de Eendrachtstraat. „We hebben eerst op nummer 1 gewoond en later op 27. En een plezier dat we daar hadden, dat was bar en boos,” zegt de heer Klos. „We zaten veel buiten op het stoepje. Er waren vaak feesten en op zondag was er muziek op straat. Een buurman speelde banjo en een andere gitaar. En alle vrije meiden maar dansen.”

Begin bouw aan Eendrachtstraat

WORMER — De bouw van 26 woningwetwoningen aan de Eendrachtstraat begint woensdag 25 januari met het slaan van de eerste paal. Is men in de Zaanstreek gewend allerlei hoogwaardigheidsbekleders voor deze klus te vragen, woningbouwvereniging Wormer heeft een 'gewoon mens' uitgenodigd.

De heer J. Klos, één van de oudste en in ieder geval de laatste van de bewoners van de onlangs gesloopte woningen, klimt om vier uur als eerste op de bok. Wethouder R. Hendriks mag de tweede paal slaan. De rest van het karwei is voor de aannemer.

Om half vijf is er een bijeenkomst in Club 34 met een kopje koffie.

Wethouder doet opnieuw paal-poging

WORMER — Woningbouwvereniging Wormer zal vanmiddag om half vier voor de tweede maal proberen de eerste twee palen te (laten) slaan voor het bouwproject Eendrachtstraat. De eerste keer ging het feest niet door, omdat de vorst bezit had genomen van de grond.

De heer J. Klos, de laatste bewoner van de 'oude Eendrachtstraat', slaat de eerste paal en wethouder R. P. Hendriks beproeft zijn krachten op de tweede.

Het is te hopen dat beide heren nu niet opnieuw voor paal staan...

WORMER. — De laatste bewoner van de (nu nagevoeg niet meer bestaande) Eendrachtstraat, de heer J. Klos, sloeg samen met wethouder R. P. Hendriks gistermiddag de eerste paal voor een complex van 26 woningen aan de straat die voortaan onder de huisnummering van de Zaanammerstraat zal vallen. Aanvankelijk zou die paal een week eerder al zijn ge-

Tweemansplechtigheid in Wormer

Zaandammerstraat-palen in de Eendrachtstraat

slagen, maar weersomstandigheden dwongen tot uitstel.

Als alles naar wens verloopt staan de eerste woningen er

over 180 werkdagen en kunnen de eerste bewoners, die hun huizen moesten verlaten in verband met de nieuwbouw, die dan betrekken.

Na het slaan van de eerste paal werd nog even nagepraat in Club 34, waar voorzitter F. de Groot van woningbouwvereniging Wormer, die de huizen bouwt, sprak over „veel discussie, maar ook tevredenheid”. Ook overhandigde de heer De Groot een afbeelding van de Eendrachtstraat aan de heren Klos en Hendriks, samen met de notulen van 1913 waarin werd besloten over te gaan tot bouw van huizen aan de Eendrachtstraat.

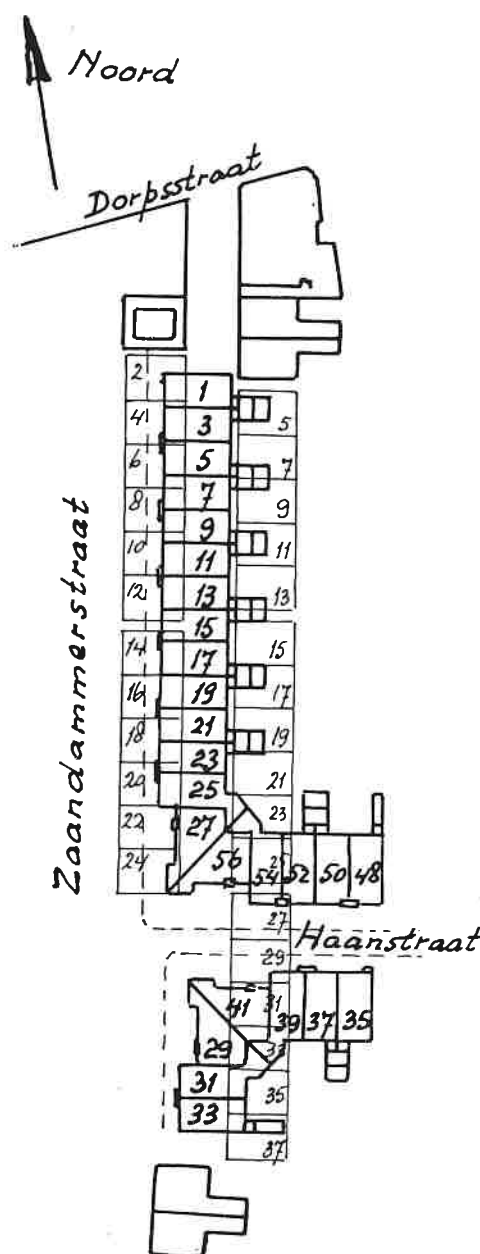
DE BEWONERS VAN DE NIEUWE HUIZEN, EINDE 1984:

Zaandammerstraat

1. H.J. Meijer
3. P.A. de Leeuw
5. L. Schipper
7. A.P. van der Pal
9. W.G. Leurs
11. C.P. Smit
13. A.J.J.A. Beljaars
15. F. Meeuwsen
17. P.L. Fernandez-Rivas
19. P.A. Heijne
21. E. Smit
23. L.G. van Midden
25. J. de Vries- vd Pol
27. H. Diederiks
29. P. Noë
31. B. Ata
33. Nic. Saft

Haanstraat

35. P.A. Kaskes
37. R. van 't Veer
39. J. Morales Toro
41. P. Schoenmaker
48. C. Meeuwsen
50. F. Saft
52. R.F. Vervloet
54. J.N. Roozendaal
56. R.A. vd Hulst-Godijn

Om de nieuwe met de oude situatie te kunnen vergelijken zijn de nieuwe huizen Zaandammerstraat 1 t/m 33 en Haanstraat 35 t/m 41 en 48 t/m 56 met dikke lijnen aangegeven. De gesloopte huizen 5 t/m 37 en 2 t/m 24 zijn dun ingetekend.

DE NIEUWE HUIZEN

Op 14 november 1983 begon de firma K. Jacobs en zonen uit Assendelft de 29 woningen te slopen. De meeste huizen waren toen al verlaten. De voormalige bewoners werden tijdelijk ondergebracht in wisselwoningen, veelal in de Koningsvarenstraat.

Einde december ging het laatste huis tegen de vlakte, waarna de voorbereidingen voor debouw van de 26 woningen een aanvang namen. Op 25 januari 1984 zou de eerste paal geslagen worden maar dat ging niet door, omdat de vorst in de grond dit belette. Bij een tweede poging lukte dat wél. Op donderdag 2 februari sloeg Jan Klos de eerste paal, en wethouder R. P. Hendriks de tweede paal de grond in, waarna de bouw kon beginnen.

De firma Merk Minnesma uit Wormerveer voerde de werkzaamheden uit. Begin december 1984 konden de eerste 5 bewoners hun nieuwe woning betrekken, al spoedig gevolgd door de andere buurtnoten. Vóór de kerstdagen waren alle voormalige Eendrachtstraters onder de pannen, beter gezegd onder de nieuwe pannen. Dat zal voor de meesten ongetwijfeld een grote verandering betekenen, het oude verdween, het nieuwe kwam er voor in de plaats. Als bij deze verbeterde woon-situatie óók nog de goede sfeer vanuit de oude straat blijft bestaan, dan zal het in het nieuwe buurtje goed wonen zijn!

INHOUD

blz.	2	Voorwoord
	3	Inleiding
	4/5	Over vroeger tijden
	6	Situatie in 1900
	7	Uit het kadaster
	8/20	Uit het notulenboek 1912-1947
	21	Bestuurders van de bouwvereniging tot 1948
	22	Jaarverslag over 1913
	23	Statuten van "Bouwvereniging WORMER"
	24	Uitgavenblad over 1915
	25	Situatie ná demping van sloten
	26/32	Bewoners Eendrachtstraat 1913-1920
	33	Volkstelling Eendrachtstraat 1931
	34	Foto met diverse bewoners 1915 vóór in de straat
	35	Foto met diverse bewoners 1915 achter in de straat
	36/43	Wie woonden er also in die Eendrachtstraat?
	44/54	Herinneringen aan de Eendrachtstraat
	54	Kwitantiekkaart
	55	Jan Fritz-Trijntje Koeman, 50 jaar getrouwd
	56	Krant 29 september 1973: verkrotting
	57	Situatie van de Eendrachtstraat in 1983
	58	Krant 9 november 1983: kneusjes wijken
	59	Foto's van de sloop
	60	Laatste bewoners
	61	Eerste paal
	62	Bewoners einde 1984 met situatie
	63	De nieuwe huizen
	64	Inhoud

